

EESTI POLITSEILEHT

Administratiiv-õigusline aegkiri.

Nr. 29/30 (85/86).

24. juulil 1923 a.

III. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.		Kuulutuste hind:	
Tellimise hind:	aastas Mk. 800.—	1/4 lehek.	Mk. 800.—
	poole aastas 400.—	1/8	400.—
	weerand aastas 200.—	1/16	200.—
	Üksik number maksab Mk. 20.—	1/32 lehek.	Mk. 100.—
Tellimised — järgmise kuu esimesest päevast.		Lehe eesküljel 75%, tekstis 100% kallim.	
Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 5-15.		Adressi muutmise 10 mk.	
Awatud kell 1/2 9 — 1/2 3. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1.		Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338.	
		Jooksew arwe Eesti panga Tall. osak. nr. 543.	

Sisu: 1) A. Allikas, Kogukondlise hoolekande seisukord Eesti linnades läinud aastal. 2) Dr. G. E. Card, Süümärkide tõenduste teaduslikud alused. 3) Praeguse aja politseiuudimu arenemisekäit Inglismaal. 4) Wiini politseifool. 5) Välispolitsei tegemise aruanne 1922. a. Ametit ofa. 6) Mitmesugust. 7) Kuulutused.

Kogukondlise hoolekande seisukord Eesti linnades läinud aastal.

Tall. I. hoolekande osakonna asjaajaja A. Allikas.

Kogukondlise hoolekande teostamist kodumaa linnades läinud aastal tuleb kahtlemata üheks tähtsamaks ülesandeks ning kohuseks pidada, mis kogu tähelepanu ja tööst tööd nõudis, et järjest kasvavale wiletsusele piiri panna ja sellel alal enamwähem rahuldawaid tagajärgi saawutada. Kuni tähendatud ajani oli see tegemusala linnadel ainult laienenud ning töö järjest suurenenud, kuna paremad väljawaated tulewikku peaaegu puudusid eht õige tume-dad olid.

Läinud aasta jooksul paranes seisukord jelles suhtes mitmes linnas märksa. Hoolekande kohustus, mis seni wahetpidamata suurenes, jäi nüüd kindlatesse piiridesse, ja näis, nagu oleks sellega linnade sotsiaalses elus terwenemine alanud. Ainult üf-

sütutes linnades, nagu Narwas, Petseris jne., püüis weel endine nähtus, kus hoolekandane tuntawalt tõusis ja iga järgmine kuu uusi abitarwitajaid juure tõi. Põhjus selleks on lihtne ja arusaadaw, kui silmaspidada, et need linnad kõige enam just sõja otsekohese tegemise all kannatasid ja nad sarnaseid raskeid häwitusi üle elasid, mille tagajärjed nii ruttu ei kao.

Puudutades küsimust, kuidas nimelt kogukondlised hoolekannet läinud aastal kohta-

SHOKOLAADI JA KOMPWEKITEHAS
K. DETERT & K^o
 Tallinn, S. Batareit. 12. Kõne nr. 22-43
 Kõige peenemaltellsemad shokol. ja Monpansje „Kodumaa“.

del korraldati ja misjuguiseid tagajärgi sel-
lel alal saamutati, siis peab kõige pealt tä-
hendama, et selles mõttes linnade tegewu-
ses mitmekülgsus walitses ja kohalised olud
ning elutingimised suurt osa edendasid.
Selle tõttu ei wõinud ka tagajärjed igalpool
ühesugused olla ja kõiki ootusi, mis sellel
alal tekkisid, ühesuguselt täita.

Tallinna linnas on kogukondlike hoole-
kande teostajaks linnawalitsuse hoolekande-
osakond, keda juhatab linnanõunik. Peale
osakonna on linnawolikogu poolt walitud
üheteistkümmne liikmeline komisjon (kaks
liiget kommunistlikest erakonnast puuduvad
istangutelt algusest peale), kes hoolekande
alal tekkivaid põhimõttelisi küsimusi otsus-
tab ja osakonna ning temale alluwate asu-
tuste tegewuse järele walwab. Jookswaid
asju korraldab ning täidab kantselet.

Uma tähtsamaks ülesandeks peab hoole-
kande-osakond linna wanadekodule, ülespi-
damist, nende tegewuse arenemist ning juh-
timist. Kuid selles sihis on osakonnal mõne-
sugused raskused ees, mis ei luba tööd
täiesti rahuldawate tagajärgedeni wiia.
Selles mõttes tuleks nimetada ainult suurt
ruumide kitsikust wanadekodudes, mis ei
wõimalda kõiki neid waeleid sinna asetada,
kes seda tarwitawad, waid peawad seni wota-
ma, kuni nende jaoks ruum wabaneb. Nii
oli läinud aasta lõpul wanadekoju aseta-
miseks järjekorda märgitud 112 töövõime-
tut isikut. Samal ajal oli kolmes linna wa-
nadekodus kokku 366 hoolealust, kes linna
kõigest ülespidamise said, waele kahe, kes ri-
gi kulusid asutuses asuwad.

Lastekodude juhtimine on Tallinnas 1.
juulist 1919 a. saadik linna haridusosakon-
na käes, sest et asutustes ka koolid asuwad,
kes haridusosakonnale alluwad, kuna ise-
äralist tarwidust polnud lastekodude juhti-
mist kahe osakonna wahel jaotada. Kuid
laste wastuwõtmine lastekodudesse sünnib
endiselt hoolekande-osakonna teadmisel ja
tema ettepanekul.

Linna kolmest lastekodust on kaks lin-
nas, kuna üks Lääne maakonnas Riisipere
mõisa endises härrastemajas asub. Wi-
imasel on oma iseseisew põllumajapidamine,
milleks suurem tükk maad mõisa judamest
pikaajalisele rendile wõetud. Kahes laste-
kodus, kus kooliealised lapsed asuwad, on
tööõppijate jaoks ka kringsepa ja tiskleri töö-
toad sisse seatud, kuna ühes kodus ainult
ennekooliealised lapsed asuwad. Läinud
aasta lõpul oli kõigis linna lastekodudes
kokku 313 kaswandikku, kes kodus ülespi-
da-

Suitsetage

Eesti paberosse

FRU-FRU

mise ja alghariduse 6. klassi õppekawa pii-
rides saawad. Iga kaswandiku ülespi-
damine tuleb aastas keskmiselt 25.903 marka
maksma, misjuguise summa hulka ka kooli-
tarbete kulusid arwatakse. Nagu wanadeko-
dudes, walitseb ka siin äärmine ruumipu-
udus ja kitsikus. Läinud aastal ehitati küll
Riisipere „Plato“ nimelises kodus uusi ruu-
me juure, mis kuni 50 waestlast weel wastu
wõtta wõimaldas, kuid kõiki nõudeid sellel
alal ei jõudnud tähendatud juureehitus lö-
pulkult mitte kõrvaldada, waid weel jäid
outama 50 waestlast.

Peale wanade- ja lastekodudes elutsewate
hoolealuste oli Tallinnas 1904 abitarwita-
jat, kes linnast toetust, abiraha, maksuta
arstiabi (arstiabi, wõhud ja haigemajas
rawitsemine), kütte jne. näol said ja mis
aastas keskmiselt 3265 marka iga abitar-
witaja kohta kulu nõudis.

Arstiabi hoolealustele korraldatakse lin-
na kahe waestearsti kaudu, kes igal tööpäe-
wal kaks tundi ambulatooriumis haigeid
wastu wõtawad ja tarwiduse korral ka nen-
de juure koju lähewad. Arstide ettekirjutu-
sel saadetakse linna hoolealused linna hai-
gemajasse, kus nende arstimine hoolekande-
osakonna arwel sünnib. Tiisikushaigete
waeste tarwis on eriarst linna teenistuses,
kes samuti igal tööpäewal ambulatooriumis
haigeid wastu wõtab, ja halastajaõde,
kes tiisikushaigetele kodus tarwilisi näpu-
näiteid annab. Tarwilised arstirohud an-
takse hoolekande-osakonna korraldusel ja
tema arwel linna apteegist abitarwitajatele
maksuta.

Igasugune abi antakse isikule ainult siis,
kui tema seisukorra kohta kindlad teated ko-
gutud, et abimääramine tarwilik. Selles
on osakonnal kontrolbõrid ametis, kelle ko-
hus on abisoowija kohta koha peal teateid
koguda. Peale selle kontroleritakse wahete-

wahel lahtise hoolekande all olevaid isikuid ja kui selgub, et wahepeal hoolealuse seisukord niivõrd paranenud on, et ise ennaft elatada võib, siis lõpetatakse temale abiandmine kohe.

Hoolekande mõttes armab linna hoolekande-osalond tarwiliseks waeste ja elukohata isikute jaoks odawahinnalist õmaja pidada, mille elulist vajadust suur õbliste arm kinnitab. Ühisõmajas võivad õbajet saada meeste jaoks 60 meester. ja naiste jaoks 12 naisterahvast, kuna õmaja juures olevates tubades ükssikud woodid wii-masenti tarwitamist leiawad.

Linna rahwakõik, mis ka hoolekande-osalonna korralduses, töötas selles sibil, et tarwitajatele tegeliku hinna eest lõunakõike wõimaldada, samuti waesematele liitriwii suppi. Kõõgi elaw tarwitamine õigustab tema kui hoolekande eesmärgiga asutuse olemasolemist täiesti.

Kogukondlike hoolekande teostajaks organiks Tartu linnas on samuti linna hoolekande-osalond, keda juhatab linnawalitjuse liige. Suuremate küsimuste otjustamine ja kogu hoolekande tegemise järewalwe on kuue-liikmelise komisjoni käes, keda linnawalikogu walib. Lahtise hoolekande all olevad isikud on oma elukoha järele 60-ise piirkonda jagatud, kuna iga sarnase piirkonna jaoks üks hooldaja määrati. Tähendatud 60 hooldajat sünnitawad enesest hoolekogu, kelle walimine wolikogu poolt kinnitatakse. Hoolekogu on abiks osalonnal ja komisjonil hoolekandesse puutuwate küsimuste lahendamisel. Jooksew asjaajamine on osalonna kantselei käes.

Abisaajad isikud on alalise kontrolli all; iga uue abinõudja seisukorda kontroleeritakse osalonna kontrollõbride poolt, ja kui nende poolt lojutud andmed abitarwilikust tõendamad, wõetakse isik abisaajate nimestikku üles. Peale selle kontroleeritakse abitarwitajaid aeg-ajalt tänowate järele. Lahtise hoolekande all olemate isikute kestmiseks arwuks Tartu linnas võib 1000 wõtta, sest et nende arm järjest kõiand ja kindlaid andmeid kunagi ei paku. Nii oli läinud aasta 1. jaanuaril Tartus 1281 abitarwitajat, sama aasta 1. septembril aga langes see arm 1074 peale.

Läinud sumwest alates sünnib abiandmine toetusrahade määramise näol, kuna enne seda abi peajasjalikult natuuras anti, peale rahalise toetuse saawad abitarwitajad weel küttepuid, maksuta sauna, haigemajalise ja ambulatoorse rawitjuse, arstirohud jne. Jga

lahtise hoolekande all seiswa isiku kulu oli läinud aastal kestmiselt 4540 marka.

Wanade ja töõõuetute tarwis on linnal 4 kodu, kus läinud aasta lõpul 220 hoolealust elas ja kes linna poolt terwe ülespidamise said. Jga hoolealuse peale tuleb aastas kestmiselt 11.545 marka kulu.

Lastekodusid on linnal ainult üks olemas, kus kaswandikud kahes jaoksõnnas — iihes kooliealised ja teises ennekollealised lapsed — asuwad. Üldse on kaswandikke lastekodus 138 last, kelle ülespidamise ja koolitamise eest linnal aastas iga lapse kohta 27.105 marka kulu tuleb.

Narwa linnal kuni 1919 aastani ifeseiswathoolekande-osalonda ei olnud, waid kõik töõ oli koondatud linnawalitjuse kantselei kätte. Alles 1919 a. peale enamlaste lahkimist asutati ifeseisew, linnanduniku otjekohesjel juhatusel töõtaw hoolekande-osalond.

Abitarwitajate seisukord Narwas on ife-äraniis raske ja nõuab ife-äralist hoolt hoolekande-osalonna poolt, et piiri panna laiale wiletsusele, mis sõja läbi kannatada saanud linnades walitseb. Kuid läinud aasta näitas ifka weel waeste arwu kaswu ja raske on ette ütelda, kas seisukorra paranemist nii pea loota võib. Nii leiame, et läinud aasta algul oli Narwas 551 abitarwitajat, aasta lõpul aga kerks see arm juha 834 peale.

Kahes linna wanadekodus oli aasta lõpul kokku 84 hoolealust, missuagusest arwust 81 isikut linna ülespidamisel elasid, kuna 3 isiku eest kohalik linaketramise wabrik maksab. Jga hoolealuse ülespidamine tuli aastas 15.358 marka maksma.

Waestelaste tarwis on linnal lastekodu, kus 70 lapsele ruumi jattub. Praegu on seal 59 kaswandikku, kelle täielise ülespidamise ja kaswatamise eest linn hoolitseb. Oma ruumide poolest rahuldab kodu praeguiseid nõudeid täiesti, mille tõttu lapsi asutusse asetamiseks märgitud ei ole. Jga kaswandiku peale tuli kestmiselt 26.216 mk. aastas.

Pärnu linnawalitus teostab koha peal kogukondlist hoolekannet samuti hoolekande-osalonna kaudu, kelle juhatajaks linnandunif on. Osalonnale abiks on wolikogu poolt walitud 7-liikmeline komisjon, kes suuremaid küsimusi arutab ja abiandmist waestele otjustab. Läinud aastal oli komisjonis weel 4 wäljastpoolt kutsutud isikut, kes kui tuntud tegelased oma töõõ hoolekande korraldamiseks ei keelanud.

Sahtise hoolekande all olevaid perekondi oli Pärnus läinud aastal 504 (umbes 700 inim.), kellele toetusraha 50—400 margani kuus perekonna kohta anti. Peale rahalise toetuse võimaldati haigetele maksuta arstiabi ja rohud, anti igale perekonnale aastas $\frac{1}{4}$ —1 süld puid, üks lord kuus prii saun jne.

Pärnu linna wanadekodus on ruumi 100—110 hoolealusele; terve hoolealuste ülewaldamine antakse linna poolt, mis aastas iga hoolealuse kohta 12.500 marka maksma läheb.

Lastekodus on 45—50 kaswandikku, kes niisama linna kulul ülespidamise ja alghariduse saavad. Iga lapse peale arwatakse aastas kulu 13.000 marka.

Walga linna hoolekande-osafond, kui kohapealne omavalitsuse orgaan, peab oma ülesandeks abiandmist korraldada waestele elanikkudele, kellel puudub muu võimalus end elatada. Peale osakonna on veel wolkogu poolt walitud komisjon olemas, kelle tegewusalaks peaaegselt abiandmistele üle otustamine on.

Walga linna wanadekodus oli läinud aasta lõpul 53 hoolealust, kes linnalt täielise ülespidamise said ja 2 isikut, kellele abitus ainult priikorteris, kütte ja walgustuse andis. Iga hoolealuse ülespidamine läks aastas keskmiselt 18.696 marka maksma.

Kuni läinud aasta oktoobri kuni Walga linnal lastekodu ei olnud, ehk küll tarwidus selle järele ammu oli. Alles 16. oktoobril awati uus kodu, kus praegu 6 last linna kulul kaswatus ja ülespidamist leiawad, kuna ruumi kuni 10 lapsele jatkub.

Muid waeseid, kes oma korteris elawad ja linnalt rahalist toetust saawad, oli minewal aastal 124 isikut.

Peale nimetatud rahalise toetuse oli waestele võimaldatud maksuta arstiabi ja tarbe korral ka linna kulul rawitsemine haigemajas. Iga abitarwitaja peale tuli aastas linnal keskmiselt 3205 marka walgustamineks.

Wiljandi linnas on kogukondlise hoolekande teostajaks linnanõunikute juhatusel töötaw hoolekande-osafond. Temale abiks on wolkogu poolt walitud komisjon, kes abi tarwitajate seisukorda wahetewahel kontroleerib ja tähtsamaid hoolekandesse puutuwaid küsimusi otustab.

Linnal on olemas üks wanade- ja üks lastekodu, kus asuwad: wanadekodus — 33 wanainimest ja lastekodus — 20 last.

Wanade- kui ka lastekodu peetakse täiesti linna kulul ülewäl. Ruumipuuduse puudumise ootamad kodusse asetamist: wanadekodu — 10 waest inimest ja lastekodu — 7 waestlast. Iga hoolealuse ülewaldamine tuli linnal aastas keskmiselt maksma: wanadekodus — 23.285 marka ja lastekodus — 23.330 marka.

Muid waeseid, kes linnalt mitmesugust toetust said, oli minewal aastal 260 isikut. Keskmise toetus isiku kohta arwati 100—250 marka kuus ja peale selle pool sülda puid aastas. Niisama oli haigete hoolealuste arstimine linna kulul korraldatud.

Rakweres linnas on kogukondlise hoolekande korraldamine linna hoolekande-osaakonna ja üheksa-liikmelise komisjoni kätte koondatud. Komisjoni liikmete peal on ka abijoomijate seisukorra kontroleerimine ning teadete kogumine, mis abiandmise küsimuse otustamisel tarwilikud.

Wijaajaid wäljaspool kodusid oli läinud aastal Rakweres 120 inimest, kellele toetust abiraha ning kütte näol anti ja mis aastas 2000—12.000 marka hoolealuse kohta kulu töi.

Wanadekodus asub 43 hoolealust, kelle ülespidamine linnale keskmiselt 12.000 marka aastas maksma läheb.

Lastekodu on ühes maakonnawalitsusega asutatud, kuna kulud wastawalt laste arwuse linna ja maakonnawalitsuse wahel jaotatakse. Läinud aasta lõpul oli lastekodus 26 kaswandikku.

Paides ijeseiswat linna hoolekande-osaakonda ei ole, waid kogu hoolekandetegeemus on linnawalitsuse korraldada ning juhtida.

Linnal on üks wanadekodu, kus 21 wanainimest ja 3 last elawad, kuna laste tarwis muu warjupaik wõi sellekohane kodu alles puudub. Hoolealuste ülewaldamine sünnib linna kulul, mis aastas keskmiselt 14.474 marka iga inimese kohta nõuab. Ka siin tundub wanadekodus ruumipuudus, mille tõttu weel 5 waest wanadekodusse asetamist ootama peawad.

Sahtise hoolekande all olevaid isikuid oli Paides läinud aastal 2 täiskaswanud ja 22 last, kellele linn toiduaineid, kütte ja walgustuse andis, ning haiguse korral ka maksuta arstiabi linnaarsti kaudu võimaldas. Sellel alal oli linnal kulu 3600 marka inimese kohta aastas.

Wõru linnal on samuti üks kodu wanade tarwis, kus aasta lõpul 24 hoole-

alust elafid, kuna lastekodu täiesti puudub. Wanadekodus saavad 4 hoolealust linna poolt ülespidamise, kuna teised seal ainult korteri ühes kütte ja walgustusega saavad. Peale selle antakse wiimastele veel abiraha 100—150 marka kuus inimese peale. Ruumi kitsikuse pärast wanadekodus peawad sinna pääsemiseks järjekorda ootama veel 5 waest.

Wäljaspool wanadekodu elutsuwaid waeseid oli Wõrus 154 isikut, kes linnalt igakuulist toetusraha, arstiabi jne. said.

Saapsalu linnal oli minewal aastal 17 hoolealust, kes wanadekodus linna kulul asusid ja 22 isikut, kellele linn ainult abiraha ja tarwilisel korral maksuta arstiabi andis. Lastekodu puudus täiesti. Iga hoolealuse ülewaspidamine läks wanadekodus maksma 5882 marka aastas.

Kuresaare linnal oli läinud aastal üks wanadekodu, kus 22 hoolealust linna ülespidamisel elasid. Iga hoolealuse peale tuli aastas keskmiselt 11.473 marka kulu.

Lastekodu linnal enesel ei ole, küll aga on era-kodu, kus ka linna poolt saadetakse lapsed wastu wõetakse. Iga lapse ülespidamise eest maksab linn 600 marka kuus. Nasta lõpul oli tähendatud kodus 17 waestlast.

Muid abisaajaid oli minewal aastal Kuresaare linnal 140 isikut.

Rogufondiline hoolekandekomitee Petseri linnas erineb selle poolest teistest linnadest, et seal tähtsusetu arw abitarwitajaid leidub, kes linnalt ühel wõi teisel wiisil toetust saavad. Alalisi waeseid, kes linna waestemajas asuwad, on üldse 5 inimest. Neile annab asutus ainult korteri ja kütte, kuna kõik muu nende eneste kulul sünnib. Ka puudub Petseris lastekodu. Peale waestemajas elutsuwate waeste on läinud aasta jooksul ühekordest toetus-

raha saanud 10 inimest, kellest üks linna kulul haigemajas rawitlusel oli.

Baltiski linnal on üks wanadekodu, kus 6 wanainimest ja 7 last wariju leiawad. Neist said kolm wanainimest terve ülespidamise linna poolt, kuna teistele asutus ainult korteri, kütte ja walgustuse andis. Raste jaoks sellekohast kodu Baltiskis ei ole.

Wäljaspool wanadekodu elutsuwaid abitarwitajaid oli Baltiskis 4 inimest, kes linnalt aasta ümber prii leiba said. Kõigile abitarwitajatele oli linna poolt arstiabi ja rohud wõimaldatud.

Kui tähelepanna hoolealuste arwu liikumist linnades 1922. a. jooksul, siis peab tähendama, et selles suhtes wäljawaated wäga kirjud ja mitmesugused olid. Enamal jaol linnadest on abitarwitajate hulk wähenenud, kuna mitmes kohas see ka tuntuwast tõusu näitab. Nii leiame wähenemist: Tallinnas 2 %, Tartus 11,5 %, Wiljandis 2,8 %, Wõrus 5,9 %, Paides 2,7 %, Kuresaares 5,8 %, kuna selle wastu suurenenemine on: Narwas 42 %, Saapsalus 15 %, Petseris 200 %, Walgas 6 % ja Rõwveres 4,5 %. Baltiskis on hoolealuste arw läinud aastal endiseks jäänud, kuna Pärnu kohta lähemad andmed puuduwad.

Üldiselt oli linnade seisukord hoolekandekomitee alal, nagu eelpool tähendatud, 1922. aastal enam-wähem kindel ning püsiv, wäljarwatud mõned üksikud linnad, kes veel sõjaraskustest wälja pääseda pole jõudnud, ja kus selle tõttu hoolekandekomitee tähtsusetu laienes. Kuid ka teistel linnadel on ülesanded endiselt suurendatud ja harilikud olud veel kangel, milleks palju tööd ja organiseerimist waja läheb, et linnad hoolekandekomitee alal loomulikult pidada saaks. Selles mõttes tuleb palju lootust ja wotust 1923. aasta peale panna.

Süümärkide tõenduste teaduslikud alused.

Dr. Edmond Locard'i (Lioon) järele.

(Waata „E. P.“ Nr. 26/27).

Katse.

Katse, selle sõna tõsisemas mõttes, seisab teatava hüpoteesis ettetoodud põhjuse järrelproowimises, kas see ka waatuse teel saadud muljele tegelikult wastab. Kriminoloogias mängib katse iseäranis tähtsat osa. Teaduslikult läbtõõndud katsetes lasub muist tööd laboratooriumi peal. Selle läbi

saab peaaegjalikult politset tehnika edendatud. Sest üksikisikud, mis üksikisikutele kindlaks tehtud, wõib üldise meetodi aluseks olla, mida kohane on kasulikult tarwitada ka teistel juhtumistel. Olgu siin mõned näited ette toodud kriminaalseti praktikast.

Üks suurem wargus on linnadest saadetud.

Näpujäljed, mis poleeritud mööblil nähtavaks on tehtud, on erakorraliselt puudulikkud. Minult mõned iseloomustavad punktid on käe pärast, nii et isegi nende puudulikkude jälgede kõige põhjalikum uurimine umbarvannistele wiib; kõtsiast, mida veel rohkem tuleb kahtleda, kui kindlakstegeviste kokkuvõtte tekitab ebakindlat kahtlustust teatava isiku vastu. Siis lühikesed jäljed ei või seda kahtlust toetada. Aga jälgede kõigi peensusete juurendamisel leiame äärtel wälkeseid punktid, mida enim ei teatud sugugi hinnata. Need wastawad inimese ihu higiaugukestele. Selle läbi tekitab järgmine katseline küsimusjärjekord. — Kas on need higiaugukesed kokkuvõttes ühe ja sama ühikulewuse juures muutmata ja eraldumad ühest ehk teisest isikust, ühe sõnaga, kas on need isikujarnastamise tundemärgid?

Lugemata katsed said toime pandud ja lahendajid küsimust harilikult positiivses mõttes. Leitud higiaugukeste jäljed wastasid kuni peensuseni kahtlustatava isiku omadele ja mitte kellegile teisele isikule. Sel kombel sai hüpotees eelolewal juhtumisel katse läbi proowitud ja wõimaldab ka tulewikus paljudel teistel juhtumistel kuritegija awalikustegemist.

Siis olgu veel näitus ette toodud, mis uuele ülesleidusele wiis. Sissemurdmise teel rõõwitakse kaubaladu tühjaks. Leitakse näpujäljed, mis selgesti peeglit näha. Üllatawalt tuntakse neis ühe kõrgema politseiametniku näpujälgesid. Hüpotees tõendab, et need jäljed waled on. Siis peab siin jällegi katse kindlaks tegema, kas need näpujäljed mitte moonutatud ei ole. See oletamine leiab peagi kinnitamist. Sel silmapilgul, kui katse erakorralise raske hädaohu paljastab, mille tagajärjeks wõiks lohtu ekssimns olla, leidub kriminaaltehnika proowimisabinõu, millega tõendatakse, et oluliselt wõib wahet teha wõltsitud ja õigete näpujälgede wahel.

Ühel teisel sissemurdmise juhtumisel leitakse pudelite peal näpujälgi. Aga need jäljed on isearaltiselt selguseta kogujoontega, paistab nagu oleks kindas käsi sinna puudutanud. Siiski wõib osawa paljastamise teel segaseid papillaarliinid näha, mis siiski veel kõlbulised on. Kas wõib siiski oletada, et kindas käed näpujälgi järele jätawad, mis teistest eraldumad. Laboratoorium töötab selle küsimuse kallal ja lahendab seda. Peale kuriteo kindlaks-

tegemise aitab see ka daktiloskoopiale edusamme saamutada.

Iseäralise huwi poolest on ka järgmine juhtumine. 10 septembril 1849 aastal leitakse Berliini läheduses ilma peata furnukeha. Pea lamab kaugemal, ta on inetuks ja tundmatuks tehtud. Politsei jõuab peagi otjusele, et kui furnukeha X. isiku oma on, siis peab tema mõrtsukas kahtlemata keegi J. olema. Uskumismäärilised tunnistajad tõendawad aga kindlasti, et X-i käsiwars tsinnoberi wärwiga tätoweeritud oli, millest aga furnukehal proowimisel mingisuguseid jälgi ei leitud. Mõisstatus koondub järgmise punkti ümber. Kas wõiwad tätoweeritud märgid kaduda. Terwe rida kindlakstegemise katseid wiivad resultaadi juure, et punase wärwiga tätoweerimised peaaegu ainukesed on, millede juures wärw täieliselt kahtwatab ilma wälise mõjuta. Nii leidis ühikjuhtumise hüpotees kinnitamist ja ühel ajal sellega sai ka tähtsa forensi identifitseerimisele (jarnastamisele) alus pandud.

Kõik need juhtumised, kus hüpoteesi järeleproowimine katse läbi uue haru ülesleidmisele wiis politseitehnika alal ja nõnda kriminalistitit erakorralise ulatamisega saamutustega rikastas, ei ole igatahes otsitud näitused. Ehk küll seda seadlusi ei ole, et iga katse ülesleidust ehk edusammu tähendaks ja nõnda awalikkuse ette astuks, kuid siiski tarwitatakse katset kasulikult igapäewastes kriminaaljuhtumistes.

Näituseks, on wõimalik järele proowida, kas ülesseatud hüpotees tõele wastab, kus juures tõendus näitab, et alibi wale on. Kahtlustatav isik kinnitab, et tema kuriteo toimimise ajal ei wõinud sugugi kuriteo paigal olla, sest et tema kahekümmne minuti eest kuskil mujal on wiibinud. Et nüüd kindlat tõendust muretsema, kas wõis weerand tunniga teatud kohast kuriteo paigani jõuda, siis ei tähenda see midagi muud, kui oma hüpoteesi katse läbi kinnitada.

Samuti wõetakse ka peidupaik katselise metoodi alla, kui järele proowitakse, kas wõis tunnistaja oma seisukohalt ja sel ajal, mida ta üles annab, seda näha, mida tema kinnitab. Nõnda oli ühe kaputsiini munga vastu süüdistatus tõstetud, et tema pihtitoolis ühe noore tütarlapsaga olla seadusewastajelt ümber käinud. Astuti isegi sammusid tema wastutusele wõtmiseks, kuid koha peal ette wõetud uurimine tõendas, et tunnistajad, kes seda ülesandmist toeta-

fid, ülesantud olutingimustes üldse mi-
dagi näha ei võinud.

Weel tarvitatakse katselisi järeloproovi-
misi, kui tahetakse kindlaks teha, kas tun-
nistaja suudab tõetruult teatud sündmuse
olukorda kirjeldada. Temale kujutatakse
filme ette sündmuse paik ja antakse wõi-
malus asjalugu nõnda kirjeldada, nagu ta
seda omal ajal näha võis. Selles mõttes

on katse abinõuna peaaegu iga uurimise
juures hädasti tarvilik.

Wõtame näituseks, hüpotees, mis sü-
deetilisel maatlusel fakti käsitab, on järe-
loproovimise katse läbi teinud, siis jääb
weel kindlaks teha, misjuures loogilise
mõtlemise ja otsustamise viisil võib uuri-
mist jätkata kuni tõe awalikkuse ette too-
miseni.

Praeguse aja politseiõimu arenemiskäik Inglismaal.

(Lõpp).

„Bow-streeti jooksjad“.

1748 a. tegi Henry Fielding — nowellist, ühtlasi
Westminsteri kohtu president — plaani, kuidas lesta
Londoni paremini kaitsta. Rahwas ootas suure igau-
susega uusi seadusi politsei alal. Kui nüüd üldiselt
teatavaks said H. Fielding'i arvamised, millest rah-
was otse waimustus ning ühtlasi pani rahwas need
plaanid ka H. Fielding'i nennale, John Fielding'ile,
kes Bow-streeti (Bow tänawa) stipendiaat-kohtunik
oli — (teda tuntakse „pime-kohtuniku“ nime all, sest

Turpin. Ülemaal nimetatud patrullide riideworm oli
järgmine: sinine palitu, põlv-püksid, kõrge kübar
(tsilinder) ja punane west, seepärast nimetati neid
naljats tombakkideks.

Kuritegude õitseäeg.

Gespool nimetatud tasuleht avaldas oma halba
mõju ka „Bow-streeti jooksjate“ peale; üks mees
nimega Townsend, väga harimata isik, tunnistas
ise, et tema warandus, 20.000 naelsterl., suuremalt
osalt sellele tasulehele tänu wõlgne; teine „jooksja“
nimetas omaks sellestjärele allikast saadud 30.000
naelsterl. suuruse waranduse.

Wõiks arvata, et need muinasjutulised summad,
mis tasuks wälja makseti, politseinikkude agaru-
st üles näitasid ja et selle tagajärjel waewalt üks ku-
ritegija ellu oleks jäänud. Kuid tõepoolest oli lugu
hoopis wastupidine. 1801 a. aruande järele oli
ainuüksi Londonis juba 50 walerahategijat; ühe kuu
jooksul warastati 15.000 naelsterlingi eest, ilma et
ühtegi isikut oleks arreteeritud ning pealinnas oli
umbes 8000 warastatud asjade wastuwõtjat. Koh-
tunikke nimetati sel ajal tihti „kaubanduse kohtunik-
kudeks“. Paljud neist wõtsid altkäemakju, teised jälle
kogusid raha seaduswastalise wangistamisega. Pat-
rullid pidid inimesi kinni wõtma, kas süüdlasi wõi
mitte süüdlasi, ja neid kohtunikkude ette tooma, kes
ilma, et ennast ületuulamisega oleks waewanud,
neid wangi panid ja ühes sellega iga isiku pealt
3 sh. 4 d. takstu pistsid. 1812 a. oli rööwimine täiesti
harilikuks nähtuseks.

Kokkuvõtte.

Kokkuvõttes 18. aastajaja süsteemid, saame:

1) Bow-streeti ohwitserid ja patrullid Londont
tsentrumis.

2) Linna constabled, kes palka said ja ainult päe-
waajal oma kohustusi täitsid.

3) Jseäralsed constabled, kes tagawaraks olid ja
tarwilistel juhtumistel abiks pidid olema.

Peale selle olid palkalised wahimehed, ühtlasi ka
kellaaja teatajad (ikkagi nimetatud „Charlie'bed“),
kes õhjal elu ja omandust kaitsema pidid, kuid kah-

et ta sündimisest saadik pime oli) — kinnitamiseks
ette. H. Fielding'i plaani järele moodustatud uus
politsei seisis koos wannutatud 60 ratsa- ja 100 ja-
lapatrullist. Kõik oma aja pidid nad kuritegude ära-
hoidmisele ja nende awalikkuse toomisele pühendama.
Neid nimetati „Bow-streeti jooksjateks“ ning seisid
„pimekohtuniku“ otsekohele juhatusel all. Need olid
need üldiselt tuntud Bow-streeti patrullid, kes suure
agarusel rööwleid püüdsid, kellede hulgas ka nit-
sugused kuulsused olid, nagu Claud Duval ja Did

juks pühendasid nad rohkem tähelepanu kellaaja teatamisele (iseäranis ajal, mil inimestel kõige vähem huvi selle vastu oli), kui rõõvimiste ülesleidmistele, ka siis mitte, kui need olse nende juuresolekul jündisid. Ühtlasi täitsid need wahimehed ka baromeetrite aset, teatades, misjugune ilm wäljas olt (muidugi ajal, millal keegi sellest huwitatud ei olnud). Paljudel neist olid käes pikad piigid ja kōbistajad ühes laternatega; wiimaseid pidid nad omal kulul muretsema. Et nad päewal omi isikliti töid tegid, ei suutnud nemad õffel korralikult waltwel olla, sellepärast nimetati neid isikuteks, „tes

rahwa poolt selleks palgatud olid, et wärstes õhus õõ läbi magada“. Sagedasti olt nende kohta tarwitusel nimetus „wärisemine ja wõbisemine“, mis tähendama pidi, et need mehed küsma käes wärisesid ja alalises kartuses igasuguste wahesjuhtumiste pärast hirmust wõbisefid. Ühel juhtumisel, kui constable'ile järele saadeti, wastas see, et temal aega ei olemat tulla ja saatis selle ajemele, et isiklikult ilmuda, oma kepi.

P e t m i n e.

Isikud, teda wahitideks tarwitati, olid harilikult wanad ja füüsiliselt wõimetud täitma omi kohuseid. Wahimajad, mida ka kinniwõetute esialgseks arestimajaks tarwitati, olid mustad sopaaugud. Neist esialgetest arestimajadest oli kerge lahkuda, makses wahimehele 2 sh. 6 d. Constable kohus oli wahimeeste järele waltwata, et aga see kohustus nende poolt hooletusse jäeti, loodi uus süsteem, nimega „kellastüsteem“. Iga wahimees pidi oma piirkonnas õõ jooksul mitu korda kella tõmbama; ka siin leidsid

wahimehed abinõu, kuidas omi ülesandeid kerge mini täita ja nimelt, nad seadsid asja nii, et üks mees kellasid mitmes jaoskonnas kõlistas.

U u s a e g.

Misjugaused olid metoodid, wõi õigemini metoodide puudused kuni 19 aastajaja alguseni, siis algamad kasulikud muundatused. Sir Robert Peel'il oli 1828 a. määratu suur ülesanne ees, nimelt kõit wanad metoodid häwitada ja rahwast nõndanimetatud õigulise hädaohtudest wabastada. Tema sai aru, et kõige ennem on waja korralikult organiseeritud ja distsiplineeritud üksust, kes juba oma olemasolemisega

Sir Robert Peel.

kuritegijatele hirmu jünnitaks, teda auartusele sunniks ning teadmisele wiiks, et teda kerge on tabada peale kuriteo kordasaatmisel. Sir Robert sai kahtlemata aru, et wanad süsteemid kahjulikumad on, kui kuritegijad ise, ja sellepärast algas ta kõifide wana karistuswiiside häwitamist, misjugaused sellega ainult minewiku mälestuseks jäid.

S u r m ja k u r i t e g u.

Sir Henry Hawkins toob mõned näitused otsustest, mis 1817 a. Lincolnshire Wästses tehtud olid, millest näha wõime, kui tühiste süütegude pärast jurma mõisteti:

William Beverley, Hullist, sissemurdmine ja warastamine — (2 palitut ja 3 westi) — jurma.

George Crow, 15 a. wana, — murdwargus: kolm naelsterlingit paberiraha ja 3 sh. 6 d. hõbedas — jurma.

William Walker, 20 a., ja Elizabeth Gno, 19 a., — sissemurdmise eest mõlemad jurma.

Selle aasta statistika näitab, et 24 wangist wahemalt 14 jurma mõisteti süütegude eest, mille peale praegusel ajal, kui wäiksemate peale waatame.

Peel alandas surmanuhtluste arwu minimumini. Ta häwitas ära ka õnnetu tasusüsteemi.

Peel'i kama.

1829 a. esines Peel oma muudatuste laadaga. Võiks mõelda, et niisugusel kuritegude ditse ajal tema plaanid waimustusega vastu wõeti, kuid tõe poolest tuli ilmsiks hoopis wastupidine nähtus, s. o. kõiksugu halwad ennustused ja waenus Peel'i vastu. Wanad ametnikud, kellede nõrkus seadusest üle astujaid julgeks oli teinud, tulid lahti lasta. Wanade kellaemaste üle heideti nalja ja walmistati neist karrikatuure.

Tsilinder.

Cromwell seidis, et worm politsei wõimule wäga tähtis on. Tema kirjutas ette wormi, mis peaaegu erariiete sarnane oli: walged püksid, ratsasõidu kuub

ja tsilinder. Räägitahe, et Peel olla Wellingtoni hertsogile öelnud, et tsilinder on seks kodune küll, et seisuforda päästa. Nooremad inimesed nimetasid politseinikke Robert Peel'i nimetuse järele sest ajast (ta praegugi weel) „Peeriteks“, „Robertiteks“ ja „Bobby'deks“.

Waenu liikus ja wale armamine.

Uuel politseil oli palju wastaseid, palju oli ka kuritahlikke kaebtusi Peel'i sihti ja kawatsuste üle. Teda süüdistati isiku wabaduse piiramises ja rahwa rõhumises. Üks kihutus kiri laotati laiali just enne Georg IV kawatsetud sisesõitu Londoni, mis pärast ka sõit edasi lükati. Kihutus kiri oli järgmise sisuga: Wabadus eht surm! Inglise! Britid! Aulad inimesed!

Aeg on wiimaks jõudnud. Terwe London kogub teispäewal!

Tulge sõjariistus. Kinnitame Teile, et 6000 sõitajat on Towerist lahti lastud, et Peel'i komandos teenida.

Urge unustage kõnet troonilt. Need neetud politseinikud on nüüdsest ajast peale sõjariistus.

Inglise, kas jääte sellega rahule?

Uued politseinikud tapetud.

Esimesel päewal, kui uued politseinikud uulitsale ilmusid, tuldi ühele neist kallale ja tapeti ära. Warsti peale seda algas streik Coldbath'i Fiels'is, kus teine politseinik oma elu ohverdas. Rahe selsilise surm mõjus teiste peale rõhualt, kuid nad otustasid siiski jääda oma kohtadele, waatamata selle peale, mis sugust hinda see neilt ka nõuaks. Et Sir Roberti kawatsetel küll wastaseid oli, isegi tema oma kabinetis, pidas ta sellest kõwasti kinni ja rahwas, imestanud jõu üle, mida awaldas uus wõim — nii suur wastand wana politsei nõrkusele — hakkos tihti teda toetama. Ja see pööre mida ta nii kangekaelselt läbi tahtis wiia, oli suur samm tulewaste põlwele wabaduse ja rahu poole.

Rohustuste kaswamine.

Pärastine politsei töö on juba üldiselt tuntud. Alguses oli see seadustest üle astujatele ja kuritegijatele määratud ning usaldus politseinikkude vastu kaswas selle järele, kuidas nad ikka ja ikka jälle kohuseid täitsid, mida alguses ei olnud kawatsetud nende peale panna. Kui Sir Robert saaks tagasi tulla ja näha nüüdset politseid, mis umbes 64.000 mehest koos seisab, oleks ta wäga üllatatud.

Kui nüüd rahwa usaldus uute politseinikkude vastu suuremaks kaswas, tarwitati juhust, et nende wormiriideid natuke ametikohtadeks muuta. Esimene muudatus seisis selles, et neile finijed willased püksid määrati, endiste „walgete partide“ asemele; peale selle kohasem pintšat endise sabakuue asemele. Mõne aasta pärast heideti ka tsilinder kõrwale ning asemele astus kiiver.

Uued ajad.

Üks nüüdise aja politsei kõrgem ametnik wastas, kui temalt küsiti, mis sugused omadused peawad olema eestujulikul constable'il: „Salomoni tarkus, Hiobi kannatus, Koljati jõud ja Chesterfield'i kombat“, millele weel juure võiks lisada: „külma pea, soe süda ja paks nahk“.

Inglise politsei jüsteeimid on praegu sarnased, mis aitawad läbi wiia kõike, mis kohtu poolt leitakse tarwiliku olewat. Ja, eht küll ka praeguses politsei jüsteeimis paratamata wead ette tulewad, mida ei wõi mitte imeks panna selle hulga kohustuste juures, mis politseil täita tuleb, waid peame tänulikut olema, et „wana hea aegade“ toorusest wälja oleme pääsenud.

„The Police Chronicle“.

Wiini politseikool.

Üks kuulsamatest Euroopa politseikoolidest töötab Wiinis. Hiljuti sai kool omale uued ruumid ja sel puhul annab üks sealne leht kooli kohta järgmisi teateid:

Uutesse, amaratessse ruumidesse kooli üle viies, on teda mõneski suhtes ajatohaste nõuetele vastavalt uuendada võidud. Praegu saavad koolis kuusjada meest õpetust, peale selle veel katkida meest vanas koolis. Et kõrgemat ametiharidust saavutada, pannakse juba kooli sisseastujatele kaunis raskeid vastuvõtmise tingimisi ette. Suurt rõhku pannakse arstilise läbiwaatamisele, mida kooli ülemaarst toimetab, ja kusjuures kooli sissepäädja terwisline seisukord kui ta tehaehitus hoolikalt kaalumisele võetakse. Kooli vastuvõetuid peetakse selle järele aastapäewad kasarmus. Koolist lubatakse lahkuda ainult mõnes tunnis ja mitte sagedamini kui iga kolme päewa järele. Tööpäew algab kell 7 hommikul — wõimlemise ja tehaliste harjutustega, mis üks tund wältab. Kell 8 homm. kuni kella 6 õhtul antakse teaduslikku õpetust ja kella 6—8 õhtul on jälle wõimlemine j. m. harjutused. Söögiajad on lühikesed ja kindlaksmääratud ajal.

Teaduslikesse õppetöösse kuulub peale üldharidusliste ainetega, nagu Saksa keel, kirjalikud harjutused, arvestus ja muud, kõigepealt arwurikaste määruste, seaduste ja asetuste hoolikas tundma õppimine, mis igale politseimehele tingimata tarwilik on, et oma ametikohustusi rahuldawalt täita. Selle kõrwal peetakse kohalike olude tundmist erilist tähtsaks. Selles mõttes tutvustatakse kooliõpilasi linnaga, kehtinud alates ja viimaste linnaserwadega lõpetades. Niiwiisi õpitakse õpetajate juhatusel tunda kõiki awalikke hooneid, waatamisväärlisi paikke, muuseumid, koolisid, wabrikuid ja muud. Isegi Wiini ümbruskonda ei lasta filmist.

Loengute kõrwal tarwitatakse õppewahendina suurel määral kinofilme suurlinnade tänavoliikumisest,

meeleawaldustest ja miitingutest, politsei ülesannetest õnnetusjuhtumistest, kuritegijate õttimisest, jälgimisest, kabamisest jne.

Suweajal teewad õpilased õhu käes kehaksti harjutusi, et terwist karastada ja wastupidawust ja jõudu saavutada. Nii kuulub harjutuste hulka, peale kõige muu wäljaspordi, ujumine, uppujate peastmine, jõudmine, wehklemine ja teised sõjariistadega harjutused. Märklaskmise harjutused seisawad iseäranis tähtsal kohal. — Siis veel tuleb igal õpilasel telegrahweerimise oskus omandada, mille tarwis kooli suurel hulgal tubadega istekambris soodsa on. Samuti peab iga õpilane telegrahwi ja elektrijuhete parandamisööga tuttav olema. Samariitlasekursuse läbiwõtmine kuulub programmi. Peale selle õpitakse spetsiaalkursustel veel mõndagi, millest siinkohal mööda läheme.

Kooli kasarm on suur ja awar hoone, hulga õppeaalide, magamis- ja söögiruumidega, peale selle on olemas haigete palatid, ilus pidusaal, suur wõimlemisjaal, keemia- ja muud laboratooriumid, rikkalik raamatukogu, kus peaaesjalikult ametikirjandus koondatud on.

Ühe aasta wältanud põhjaliku koolitamise järele algab päris politseiteenistuse praktika wäljas politsei raioonides, kus õpilaste andeid ja osawust sagedasti toimepandawatel katsetel proovitakse. Õpilastele antakse wõimalus inglise wõi mõne teise kultuurkeele — ja esperanto keele kursusest osa wõtta, tiir- ja masinakirjutamist ära õppida j. m. Kes oma õppimist jatkata soowib, wõib spetsiaalkursustel edasi käia ja politseiteenistuses kõrgemalegi teenistusasastmele tõusta.

Wiini politseikooli tuntakse laialdaselt wäljamaal, kui eestujulikku õppeasutust ja õppimisotstarbel tuleb siia õppehimulisi politseinikke laugeilt maili kolkku.

„Suomen Poliisilehti“.

Wälispolitsei tegewuse aruanne 1922 a.

Politsei peawalitsuse tegewuse alal koondus aruande 1922 aastal peale muu rohkem alluwate politseiasutuste tegewuse järelewalwe; uute, rohkem asjalohaste funktsioonide andmise ning järjekindla töölühikustamise ja kiire asjaajamise teostamise ümber. Meie politsei on veel wõrdlemisi lühikesest aega tegutsenud, seega ka wähe politsei praktikast omanud, mille puudumine aga tihti politsei tegutsesimises end tunda annud. Sellest on katjutud peawalitsuse poolt asjaloluksid seletawate laialisema sisuliste ringkirjade, juhtnõrude ja päewakäskude andmise teel üle saada, mis

praktika ajel täidaks, ja et igal juhtumisel iga politseinik teaks, mis tal teha ja kuidas tegutseda tuleb. Aruande aasta jooksul on politsei peawalitsuse poolt 244 mitmesugust juhatustandwa sisuga ringkirja ja ringkirjalist korraldust — juhtnõre ning 115 päewakäsku alluwate politseiasutustele teadmiseks ja käsitamiseks antud (nende hulgas puht-kaswatussisulisi 49 ringkirja ja 15 päewakäsku).

Peale ülemalnimetatute, saiwad tarwilikkude osudele wastawate uuenduste elluwõimiseks politsei peawalitsuse poolt wälja tödiatud mitmed määrused,

"EKA" EESTIMAA KINNITUS-AKTSIA-SELTS "EKA"

JUHATUS: TALLINN, PIKK T. 6.

Tule-, transpordi-, töölise- ja elukinnituste juure on üles võetud

ÕNNETUSJUHUSTE KINNITAMINE:

üksikute isikute igasuguste õnnetusjuhuste kinnitamine, spordiseltsi liigete, tuletõrjajate j. n. e. kollektiivkinnitamine,

automobiilide sõitjate kinnitamine,
õhusõiduristadel reisijate kinnitamine,
reisi-õnnetusjuhuste kinnitamine.

14208

Teateid saab igäüks, kes asjast huvitet, maksuta ja täitsa mittekohustawalt.

mis, kas Wabariigi Walistuse poolt vastuwõetutena ehit jälle sifeministri poolt kinnitatud määrustena, maksma pandud.

Antud määrustest, juhtnõuvidest, ringkirjadest ja korraldustest oleks enamwähem tähtsamad:

1) määrus välispolitsei ametnikkudele ühefordsest wäljaantud riiete ja jalanõubega warustuse kandmise tähtaja kohta („Riigi Teataja“ nr. 21 — 1922 a.);

2) juhatuskiri uute isikutunnistuste ja hobusepaasjide wäljaandmise korra kohta (hakkas maksma 15. nov. 1922 a.);

3) Sifeministri junduslik määrus 9. weebr. 1922 a. nr. 2205 üle piiri liikumise kohta („Riigi Teataja“ nr. 55 — 1922 a.);

4) juhatuskiri riigi ja omawalitsuse maksuwõlgade sifseandumise kohta („Riigi Teataja“ nr. 148—149 — 1922 a.);

5) välispolitsei wormi täiendus;

6) juhtnõuvid abiandmise korra kohta välispolitsei poolt kaitsepolitseile tema ülesannete täitmisel läbiotsimise juures;

7) juhtnõuvid sõjawäe wõimude ja politsei poolt kuritegude üle eelkuulamise toimetamise korra kohta;

8) juhtnõuvid politsei ametnikkudele nende ametitegevuses isikute suhtes, kes kuuluvad välisriikide diplomaatilise korpuse ning välisriikide konsulaatide koosseisu;

9) juhatuskiri kihwtiste ainete, iseäranis kofaiini ja eeteri sifseweo ja nendega angeldamise järelwalwe teostamise kohta;

10) seletuskiri isikutunnistuste kaotamise korral maksuwõtmise kohta;

11) juhatuskiri sõjawäele kõbulikkude hobuse registreerimise korra kohta;

12) ringkiri Eesti kodanikkudest sifsejõidu wiijumliste nõudmise kaotamise kohta;

13) ringkiri Eesti kodanikkude wäljasõiduts wälispaasjide wifereerimise kohta;

14) Ringkiri Eesti kodanikkudele wälispaasjide wäljaandmise korra lihtjastamise kohta;

15) määrused wälispaasjide eest wõetawa maksu tariifi kohta ja Sakamaal elawate Eesti kodanikkudest-käpitöölistest wõetawa maksu tariifi kohta wälispaasjide eest;

16) välispolitsei asutuste majanduslike asjaajamiste tergendamise ja lihtjastamise suhtes sai peawalitsuse poolt wälja töötatud ja maksma pandud kõigis wälispolitseiasutustes ühised majanduse alal peetawate raamatute wormid ja üldine igasuguse waranduse ja sõjariistade arwestamise kord;

17) ka sai wälja töötatud ja maksma pandud instruktioonid wäpawalgaliste piirpolitsei kontrolööridele, kes teenistusse määratud Eesti-Wene piiril tegufewatesse kaubapunktidesse.

Mitmed ajast ja tarwidusest tingitud määrused puudusid üleüldse, jarnane asjaolu kufjuski wälja eelnimetatud määruste ja korralduste wäljatöötamise ning maksmapanemise, millega mitmed puudused politsei alal kõrwaldatud said.

Õhjaseaduse osaline ärakaotamine.

Rahuaja olude peale üle minnes kaotati 1921 a. osalt juba sõjaseadus mõnedes maakondades ja linnades ära. Järgnewal aruande aastal asuti teadete kogumisele ja asja läbitaalamisele, kas ei leiduks wõimalusi järelejäänud sõjaseisukorra piirkonda weelgi wähendada. Kogutud andmete põhjal leiti wõimalikuks sõjaseadust järgmises 4 maakonnas ja linnades ära kaotada, wälja arwatud mõned wallad ja alewid ning raudtee piirkond: 1) Harju maakonnas, 2) Wiru maakonnas ja Rakvere linnas, 3) Tartu maakonnas ja Tartu linnas ja 4) Wõru maakonnas ja Wõru linnas („Riigi Teataja“ nr. 19 — 1922 a.). Lõpuks kaotati weel sõjaseadus ära Wälisti linnas ja Tapa alewis; wälja arwatud raudtee piirkond („Riigi Teataja“ nr. 115/116 — 1922 a.).

**Ülemaade poliitset peawalitsuse
tegewuse kohta.**

1921 a. andis rahaliste loteriide, loterii-allegriide, näitemüükide ja korjanduste lubasid wälja ja teostas nende järelwalwet administratiiv asjade peawalitsus, kuna aruande aasta 1. aprillist see üle tuli poliitset peawalitsusele, kes tähendatud ajast kõit sellesse puutunud kirjawahetusel üle wõttis ja kellele 1. aprillist 1922 a. tähendatud lubade wäljaandmine alluma hakkas. Et loteriide pealt teatud protsendid ka riigikassa heaks maksta tulewad („Riigi Teataja“ nr. 53 — 1919 a.), siis sai nende järelwalwe teostamiseks poliitsetele kindel kord wälja töötatud ja ringkirjaliselt maksta pandud ning sellekohane järelwalwe peawalitsuses sisse seatud.

Samuti sai administratiiv asjade peawalitsuselt poliitset peawalitsusele isikutunnistuste ja hobusepaaside blankettide wäljaandmise korraldus ja selle teostamine.

Peawalitsuse koosseis.

Poliitset peawalitsuse koosseis aruande aastal oli järgmine:

Poliitset peawalitsuse ülem	1
" " " " ülema abi	1
Poliitset inspektor	1
Osakonna juhatajaid	2
Käituseametnik	1
Laubkonna ülemaid	4
Raiooni ülem	1
Asjaajajaid	3
Kantselei ametnikke	17
Kokku	31

Peawalitsuse juhtivate jõudude isiklikes koosseisus aruande aastal muudatusi ei olnud.

Allumaa poliitsetiasutuste rewideerimine.

Et koha peal tutwuneda antud juhtnõrde ja seletuste käsitamise tagajärgedega sai aruande aasta jooksul poliitset inspektori ja käituseametniku poolt osa poliitsetiasutust üle waadatud ja nende tegewus ning asjaajamine kontrollleeritud ja rewideeritud. Eriti rõhku pandi poliitsetiametnikkude aujuse, kohuse ja wiisakus:unnete kaswatamise peale, niihäski ümberkäimises rahwaga, kui omawahelises läbitäimises. Selleks saadeti wälja 1922 a. jooksul terve rida ringkirju ja päewakäste, millel ülemalnimetatud kaswatusline otstarwe oli. Kui aga jiski nähtusi awalikuks tuli, kus poliitsetinikud ennaft oma ametikohaselt ülewäl ei pidanud, siis wõeti tarwitusele niijuguste juhtumiste wastu wõitlemijets distsiplinaarkaristused.

Distsiplinaarkaristused.

1922 a. jooksul on poliitset peawalitsuse ülema päewakärguga 28 ning poliitset inspektori poolt 17 distsi-

plinaarkaristust poliitsetiametnikkudele ja teenjatele peale pandud, mis wõrreldes eelmise aasta distsiplinaarkaristuste arwuga (47+28) märtsja wähenenud on, mis üldist poliitset wäljaarenemise poole sammumist tähendab ja näitab, et poliitset ametnikud oma kohustest rõhkem arusaamist ja wilumust omandanud on.

Mutasud.

Wastandits distsiplinaarkaristusele on iseäralise energilise ja laitmata tegewuse eest peawalitsuse poolt poliitsetinikkudele nende ergutusjets autasu määratud. Üldiselt on aruande aasta jooksul 55 poliitsetinikule autasu määratud 121.600 markga kogusummas.

Ühtlase tegewuse ja poliitsetiametnikkude teadmiste täiendamise kohta.

Ühtlase ja taktikindla wälispoliitset tegewuse loomijets on peale ringkirjaliste korraduste aruande aasta jooksul poliitset peawalitsuse juures 6 poliitset ülemate koosolekut, kus tekitatud tarwiduste järele poliitsetülematele wastawaid seletusi ja juhatusi antud ning kohalised teerdküsimused läbi harutatud ja ühtlased otsused tehtud said, misjuguiseid tarwiduse järele poliitsetilemad alluwatele edasi andsid.

„Juhis poliitsetiametnikkudele.“

Wäljamaal, kus poliitset ajajooksul enam arenenud ja rõhkem kindlatesse tegewuse raamideesse asetunud, on poliitset alal mitmed sellekohased kärgraamatud ja juhtnõrdeid raamatutena wälja antud poliitsetele käsitamiseks.

Et meil senini sellekohane raamat täiesti puudus ja selle järele poliitset suurt puudust tundis, ajuti poliitset peawalitsuse poolt sellekohase raamatu kokkuseadmisele ja wäljaandmisele 1922 a. algul. Sama aasta lõpul sai kokkuseatud kirjatöö „Juhis poliitsetiametnikkudele“ trükiti antud, kus käesolewa 1923 a. algul trükiti ilmus ja üleriigi kõitidel poliitsetiasutustel ja ametnikkudel (ka kriminaal- ja kaitsepoltiitsetil) käsitamisel on.

Poliitseti kursused.

Poliitsetiametnikkude ametostuse tõstmijets sai poliitset peawalitsuse poolt aruande aasta jooksul korraldatud wiis kursust, esimesed kolm raiooniülematele ja wiimased kats kõrgematele poliitsetiametnikkudele, misjuguistest kursustest peale wälispoliitseti ka kriminaal- ja kaitsepoltiitseti ametnikud, 6 ohwitseri kaitsewäest kui ka mitmed eraihtitud wabakuulajatena oja wõtsid.

Kursustel tutwustati poliitsetiametnikke E. W. põhiseadusega ja walitsemise korraga, üldise mõistega õrgusest, kriminaalseadustega ja kohtuga; seletati kuritegude alluwust mitmesjuguistele kohtutele ja poliitseti tegewust neis asjus. Kui ka poliitseti administratiiv tegewust mitmesjuguistel aladel, nagu:

avaliku torra järele walmimine, atsiifi, tolli, ter-
wishoiti, metjalitise, otsetoheste maksude, omawalit-
suse asjade, töökaitse, kantselei asjaajamise jne. alal.

Riisamuti õpetati kursustel ja kriminaal otfirmiste
taktikat ja tutvustati politsei teenistuse distsipliini,
taktika ja eetilaga.

Politsei teenistusse wõtmise kor-
ralduse kohta.

Oli ette tulnud juhtumisi, kus politsei teenistusse
oli wõetud isikuid, kes ennem teisest politsei asutu-
sest mitmejagustel põhjustel ametist kõrwaldatud
olid.

Riisjaguste soowimata nähtuste ärarohdmiseks sai
politsei peawalitjuse juures politsei teenistusest kõr-
waldatud isikute üldise nimekirja pidamine siise
seatud ja politsei ülemaid kohustatud uute isikute
politsei teenistusse määramise puhul wastawate
teadete saamiseks peawalitjuse poole pöörama, peate
kriminaal- ja kaitsepolitsei teadete saamist.

Peawalitjuse kantseleiline tegewus.

Administratiiv alal aasta jooksul läbi käinud
10.933 kirjawahetust, sama aja jooksul peawalitjuse
poolt wälja antud:

1) mitmejaguseid lubasid:	
a) näitemüükide toimepanemiseks	286
b) forjanduste	388
c) rahaliste loteriide	141
d) loterii-allegriide	66
e) kongresse registreeritud	43
	<hr/>
Kokku	924

2) Tunnistusi:

a) lasteriistade ja lastemoonaga kauplemiseks
ning lasteriistade parandamiseks (hind a
500 mrf.) — 86;

b) teisi mitmejaguseid tunnistusi — 679;

3) Administratiiv karistuste määrusi üleüldse 469,
nende rahatrahwide kogujumma 365.150 mrf.
Piiripolitsei alal läbi käinud 8.236 kirjawahetust.
Piiripunktide kaudu on üle piiri aastas siise sõit-
nud kokku 35.879 isikut, nendest wäljamaalasi —
18.391. Sama aja jooksul wälja sõitnud 30.336 is-
ikut, nendest wäljamaalasi — 18.103.

Piiripunktides wiisumi maksu wastu wõetud (juh-
tumistel, kui seda mujal wõimalik tajuda ei olnud)
kogujummas 73.300 mrf.

Ilma dokumentideta ja wastawa lubata laewa-
dest maha jäänud aasta jooksul 60.

Majanduse alal aasta jooksul läbi käinud 3.679
kirjawahetust. (Särgneb).

Ametlik osa.

Riigikohtu otsused.

Kas maaseaduse § 22 ja maaref. teost. määruse
§ 37 on maksivad ka walla omawalitjuse kohta?

Wastus jaataw.

Kui riigistatud maa wäiketaluna walla omawalit-
juse käes enne maaseaduse ilmutumist rendil oli, siis
on temal ka küsimuses tähendatud paragrahwides
ette nähtud wäiketalu rentniku eesõigused tema
käes rendil olewa maa kohta, sest seadus ei tee
wahet ega mingit kitsendust ses suhtes, kas oli ri-
gistatud maa wäiketaluna rendil jüüsilisel või
juriidilisel isikul.

Mis tuleb maaseaduse § 22-es tarwitatud „wäike-
talul“ all mõista?

Maaseaduse § 22 tähendatud „wäiketalu“ mõiste
ei ole mitte juriidiline, waid majanduslik mõiste
ja tähendab mõistagi eraldi pidamisel olevat iseseis-
wat põllumajanduslikku ühust, millel omad kindlad
piirid ja tarwilikud ehitushooned on. Kui maaref.
teost. määruste § 77¹ p. 1-es wäikekohtade all üles
loetud on renditalud, kwoote ja kuwendiku kohad,
siis ei ole sellega weel õeldud, et ainult need, kellel
selle nimelised kohad on, wõiwad eesõigustatult
maad saada, waid see üleslugemine oli ainult näi-
tuse toomine.

üürileandja tõrgub üüri wastu wõtmaist.

Teib küsimus, kas tuleb üür õigesti makstaks
lugeda, kui üürnik, selle järele kui ta pakkus üüri
üürileandjale ja wiimane tõrkus seda wastu wõr-
maist, maksis üüri kohtu deposiiti, mitte ainult efi-
mesel üürimaksu tähtajal pärast pakkumist, waid ka
järgmistel tähtaegadel ilma igaford uuesti üüri
pakkumata, wõi on tarwis, et üürnik igal maksu
tähtajal pakuts üüri üürileandjale? — Riigikohtus
leiab, et üürileandja, loobudes üüri wastu wõtmaist,
ilma lähema seletuseta, mis aja eest, loobub üle-
üldse üüri wastu wõtmaist mitte ainult teatava
tähtaja eest, waid ka edaspidi, sest tema tahtewal-
dust peab niikaua maksmaks tunnistama kuni seda
tagasi ei wõeta. Tõrkudes üüri wastu wõtmaist loob
üürileandja seisukorra, mille kestusel temale üüri
maksu ei saa, kuni ta seda seisukorda ei muuda ja
uuest walmisolekut ei awalda üüri jälle wastu
wõtta. Algatuse selle seisukorra lõpetamiseks peab
üürileandja, kui wiimatuses jüüdiolewa poole, poolt
wälja minema ja ei ole põhjust üürnikku sundida
selleks katseid tegema.

üüri kohtu deposiiti maksmine.

üüriseaduse § 18 määrab ära, et üürnik üüri
wastawa kohtu deposiiti maksta wõib, kui üürile-

andja üüri vastu võtmaist tõrgub. Üürnitule antakse teega võimalus ja õigus üüri deposiiti maksta, ei panda aga jeda tema peale mitte kui kohustus, mida tingimata ja ajawittmata täitma peaks. Kui üürileandja õigel ajal ja õigel kombel pakutud üüri vastu ei võta, siis wabaneb selle läbi üürnit maksmisega wiivituses olamise tagajärgedest. Üürileandja ei wõi mitte sellepärast, et pakutud üür pärast pakumist pikemat aega maksmata, diendamata ehk deposiiti wiimata jäi, üüri mõhetorra lõpetamist ja üürniku wäljatõstmist nõuda üürileanduse § 17 p. g märkus 1. põhjal. Üürnit wõib aga üüriwõlast hoopis wabaneada, kui ta pakutud ja üürileandja poolt ilma seadusliku põhjusteta tagasi lüfatud üüriraha kohtu deposiiti maksab. Kui üürnit selle juures kuskil deposiiti maksmise eeskirju tähele ei pane, siis on selle tagajärg ainult, et ta omast võlast veel mitte ei wabane. Kuid üürileandja ei omanda puuduliku deposiiti maksmise läbi mitte suuremaid õigusi üürniku vastu, kui tal enne deposiiti maksmist oli.

Waielused üüri-hinna kohta.

Üürileanduse § 19 ei kohusta üürnikku mitte üüri-hinna kindlaksmääramist kohtu teel nõudma, kui mõteted üürniku ja üürileandja wahel üüri suuruse wäljaarwamise juures lahku lähevad. Üürnit on ainult kohustatud õõri senise normi järele maksta, kuni kohus waielust üüri-hinna üle ära ei ole otsustanud. Kes üüri-hinna kindlaksmääramist nõudma peab, ei ole seaduses lähemalt ära määratud. Mõõlemad pooled wõiwad oma äranägemise järele selle palwega kohtu poole pöõrta ja ei ole mingit põhjust üürnikku selleks kohustada.

Ülemäära makstud üür.

Ülemäära makstud üüri suhtes oli riigikohtu tsiwil osakonnal lahendada kaks järgmist küsimust: a) kas wõib üürnit üürileandjalt tagasi nõuda wiimasele seaduslikelt määrast (1921 a. üürileanduse § 10) rohkem makstud üüri ja b) kas wõib ilma üürileandja nõusolekuta sarnast läinud aja eest enam makstud üürisummat üürimaksuks arvata järgneva aja ette? — Esmine küsimus otsustati jaatawalt, sest üürileanduse § 8 põhjal on üürileandjad õigustatud üüri võtma ainult selle seaduse (§ 10) põhjal määratud normides. Üle normi minewad üüri tingimused loetakse maksuwetataks. Järjekult ei wõi üürileandja üüri võtta üle seaduse normi ega ka sellekohaseid leppeid teha. Üürileanduse määruste täpisealne täitmine on tarwilik niihästi kuskil üürniku kaitseks, kui ka üldhulmides, et üüri-hinnad wabal kokkuleppel üle määra ei tõuseks ja korteritriifi veel enam ei süwendaks. Keelab seadus ülemäära üüri võtmaist ja tunnistab sellekohased kokkulepped maksuwetataks, siis laotawad sarnase kokkuleppe põhjal makstud summad oma õiguslike aluse ja on tagasi nõutawad (Walti tsiwilõigus §§ 3680,

3713 ja 3214). — Teise küsimuse kohta tuleb tähendada, et üürileanduse § 19 kohustab üürnikku üüri maksta senise normi järele kuni waieluse lahendamiseni kohtu läbi. Ainult maksmine wabastab üürnikku üürileanduse § 17 g. 1. ette nähtud olulise üürilepingu rikkumise tagajärgedest. Wabastawa maksmisega ei saa ühewääriliseks arvata ülemäära maksetud summa pakumist ehk arwamist pärastise üüri ette vastu üürileandja tahtmist. Seega on vastus teise küsimuse peale eitaw.

Üüri-hinna ja maksu tähtaegade ülesandmine.

Kui üürileandja üürnikku sel põhjal korterist wälja tõsta palub, et üür wiimase poolt maksmata jäätud, siis peab ta (üürileandja, nõudja) kohtule üles andma ka üüri suuruse ja maksu tähtajad. Ts. k. j. § 273 p. 6 juhatusel on aastase üüri-hinna teadandmine kohtule tarwilik asja allumuse ja nõude hinna äramääramiseks. Samuti tarwilik on ka üürimaksu korra ja tähtpäewade tõendamise nõudja poolt. Ilma maksu tähtpäewa kindlakstegemata on wõimata otsustada, kas kohtu üürileanduse § 17 p. g märkus 1. järele maksmisega wiivituses on wõi mitte. Üüri-hinna ja maksu tähtpäewade ülesandmine on ka siis tarwilik, kui kohtu ainult wälja tõsta palutakse, ilma, et ühtlasi ka wõlguolewat üüri nõutakse.

Omawalituse asjade peawalituse ringtõri 13. VI. 1923 a. Nr. 420.

Eiseministeeriumile tuleb teateid, et hoolimata peawalituse ringtõrijast 23. augustist 1922 a. nr. 2362, korduwad juhtumised, kus wallawalitused saadawad maksukohuslaste nimekirjad politseile maksude sunduslikuks sissenõudmiseks, ilma, et maksjatele oleks enne teatatud nõutawate maksude suurust ja maksmise tähtaega, rikkudes nõndawiisi seaduses ettenähtud maksude sissenõudmise korda ja wõttes maksjatele wõimaluse makse wabatahtlikult tasuda ning sunniwiisil sissenõudmise kulude eest hoiduda.

Sellepärast palub omawalituse asjade peawalitus maakonnawalituse walla- ja alewawalitustele uesti meelde tuletada:

- 1) et nemad on kohustatud teatama igale maksukohuslasele temalt nõutawate maksude määrad ja nende wäljaarwamise alused, wabatahtlikult maksmise tähtaja ja selle möõdumise järelduse — sunduslikult sissenõudmise ühes wiivitussprotsentidega;
- 2) et maksude sunduslikult sissenõudmise nõuetega wõidak pöõrda politsei poole alles selle järele, kui maksja wabatahtlikuks maksmiseks antud tähtaja möõduda on lastud;
- 3) et politseile saadetawatele maksude sunduslikult sissenõudmise nõuetele peab olema juure tähendatud, et nõutawad maksud on maksjatele teatatud ja wabatahtlikuks maksmiseks antud tähtajaks tajumata jätud.

Korraldused raudteel.

Raudteepolitsei ülem omas päewakäsus juhib tähelepanu selle peale, et reisirjad, iseäranis suwel, et lähe wagunitesse ja jääwad sissekäigu kohtadele seisma, mis tatistab läbikäimist wagunitesse. Tähtis tuleb ette, et rong sissekäigul tungil reisirjaid täis, kuna wagunis ruumi küllalt. Raudteepolitsei ülem kirjutab ette raudteepolitseile selle järele walwata, et reisirjad waguni eeskodades ega trepiastmetel ei seisaks, ning selle korra rikkujaid kohtulikule wastutusele wõtta.

„Riigi Teataja“ nr. 91—95 sifu.

Nr. 91 on awaldatud: Määrus riigiraudtee harude ja jaamade nimestiku muutmise kohta. — Määrus Tartu-Wõru rahukogu ringkonna kohtu-uurijate tööpõhikondade muutmise kohta. — Sundmäärused jalgratta pidamise ja sellega sõitmise, jalgteede ehitamise ja korra ning kuulutuste ja reklaamide kohta Tapa alewis. — Määrus maksude wõtmiseks Kilingi-Nõmme alewis peetawatel laadadel. — Ametist wabastus, diendus.

Nr. 92. Määrus wälismaaliste lunalistele kirjaposti tähtsaadetiste ja wäärtkirjade lunamaksu ning lunafunna sissekäseerimismaksu üle. — Sundusliku määruse täienduse maksuuse pikendamise piimaga, loorega ja wõiga kauplemise kohta Tartu linnas. — Sunduslik määrus loomade tapmise ja liha ülewaaatuse kohta Kunda alewis. — Määrus liikumise kohta Wiru maakonna teedel. — Sunduslik määrus kauplemise aja kohta Wiljandi maakonnas. — Nimetus, ametist wabastus. — 6. jaoskonna töökaitse komisjari ringl. finnitusameti ot-

sus töökaitse haigemajas rawitsemise tasunormide kohta.

Nr. 93. Määrus tasumaksu kohta wäljaspool linnu ja alewid asuwate kinniswarade hindamisasutuste töödelt osawõtmise eest. — Napsi ja liibõri seaduse § 45 põhjal wäljaantud määruste muutmine. — Täiendus piirituslaki ja polituuri seaduse §12 põhjal wäljaantud määruste juure. — Sunduslik määrus mootorsõidu- ja weoriistade tarwitamise kohta Rakweres. — Sunduslik määrus Drepää alewis elawate hobuseomanikkude kohta tuleõnnetuste korradel. — E. W. kodakondsusest wabastatud isikute nimekirja.

Nr. 94. Piirwalwe ohwitseride, sõjaw. ametnikute ja walwurite ihukatte ja rakmetega warustamise seadus. — Tabelid. — Otsus Pankjawitsja walla Kootowa wallaks ümbernimetamise kohta. — Sunduslik määrus kauplemise aja kohta Wiru maakonnas. — Sunduslik määrus habemeajajate ja juukfeliidajate ning kauplemise kohta Pefseri maakonnas.

Nr. 95. Riigikogu kodukorra muutmise seadus. — Tabria tee diendamiseks maawõrandamise seadus. — Riigiasutuste erimärgid riigilipul ja wimpilid. — Ringkiri riigi kassasutustele krediitide uuendamise ja awatud krediitide arwetelt Gesti pangast wälja wõetud summade üle aruandmise kohta. — Ringkiri riigi kassasutustele krediitide uuendamise ja kulude alal ettetulewate arwepidamise wigade parandamise üle aruandmise kohta. — Määrus Järwe wallas ja Kabilia wallas asuwate riigistatud mõisate maakapitajailt nõutawa liikumata waranduste maksu diendamise tähtaja pikendamise kohta. — Teadaanne muudatuste kohta Riigikogu koosseisuses. — Kohtuministeeriumi teadaanne.

Küsimused ja kostmised.

Nr. 1660. Raidoni ülem Hennu. Küsimus.

Siit on mingi wiisi ühe aasta sees kahe wallas isikumaksu alla pandud. Ühte walda maksab isik maksu ära, kuid teise walda tõrgub maksuast. Kas on teisel wallal õigus politsei kaudu ka oma maksu sisse nõuda?

Wastus. Isikumaksu tuleb maksta selle walla heaks, kus maksjal oli alaline elukoht maksuaasta eelmisel aastal enne 1. detsembri. Pärast seda tähtaega teise walda elama asumine ei wabasta maksukohustusest endise elukoha järele, kuna uue elukoha järele kuni järgmise 1. detsembrini maksustamise õigus puudub.

Mitmesugust.

Ameerikalit leidus.

Ameerika kriminaalagent J. Larson, kes ühtlasi filosoofia doktor, on masina wälja mõelnud ja walmis ehitanud, mille abil otustada wõib, kas

isik tõtt räägib, wõi waletab. Leidus põhjened wäitele, et inimese süda waletamise kui ka tõtt rääkimise korral eri laadil lööb. Et südame tegewuse üle selgusele jõuda, on L. masina külge wõru tin-

nitanud, mis ülekuulatava rinna ümber tõmmataks, nii et see südame kohta tuleb. — Leidus võiks ju kui niisugune hea olla, kui küsimuse all esimest lorda maletaja on, kuid tuimats läinud südame tarwis on masin wististe wõimetu, ja just seesuguste tarwis olekski waja leida.

Nüüdisaja Sherlock Holmes.

Londoni kriminaalpolitseil on kolm spetsialistiasjatundjat ametis, nimelt keegi arst, doktor Spilsbury, keegi kihwitidundja, William S. Willcox ja lahutusteablane Webster. Spilsbury on neist kõige kuulsam ja ofawam. Tema toimetab muu hulgas kõitide tapetute furnutehadel läbiwaastust ja teeb oma otjuse eriorganides juhtunud muutumuste põhjal. Willcox kutsutakse harilikult kõigil neil juhtumistel, kus kihwititus küsimuse alla võits tulla ja Webster on omal alal mõndagi raskesti selgitatavat asja selgeks teinud.

Spilsbury peetakse praegusaja suuremats autoriteediks õigus-arstiteaduse alal. Tema on kõitumata kindel oma järeldustes ja otjustes, isegi kõige wäsitawamad ristpõiki ülekuulamised ei saada teda kimbatusekse. Süüaluste kaitzjate ügedamadki pealetungimised ei wanguta teda tolli wõrdki sellest seijukohast ja waatest, kuhu ta lord kaaluwattel asjalikkudel põhjustel asunud on. Ei keegi, kirjutab üks Inglise leht, pole niipalju saladuslikke asju paljastanud kui tema, ja uurimise all

olemast furnutehast tähelpanekuid tehes, on ta tõsine geenius. Ta küsib, nii delda, furnuteha haawadelt, nagu kohtunik pealtnägija-tunnistajalt ja paneb need kõnelema, mis asjaga need on tehtud, kui suur ja tugew arwataw tapja pidi olema, mis-suguses seisukorras ohwer sel ajal oli jne.

Üks juhtumine, kus kedagi Georg Smithi nimelise meest tema kolme naije — üks teise järele — hukkamises süüdistati, tegi kohtule palju peawalu. Smith salgas fangekaelselt ja kindlalt oma süütegu, tõendada püüdes, et kõigis kolmes juhtumises naijed mõnesugustel põhjustel meelemärtuse kaotanud ja selles seisukorras iseenesest ära uppunud olid. Tema wäidet toetas asjaolu, et furnutehades ühelgi juhtumisel wähematti wäliselt wägiwalla märki ega wõitluse jälgi leida ei wõidud.

Kutsuti Spilsbury. Tema waatas hauast wäljakaawatud naiste furnutehad läbi. Mõnes ei wõidud temagi sellest aru saada, kuidas Smith oma naijed ilma wastuhakkamiseta täiesti waitfeli ära hukata wõis. Warsti aga tuli ta mõtte peale, saladuse selgitamiseks katset toime panna. Katse-objektideks oli temal kats haigerawitsejannat, keda supelusülifondades supeluswanni pandi, ja siis oli temal wõimalus — muidugi ilma, et oma katsealuseid äärmise lõpuni wiia! — tõendada, kui wäga hõlbus on, paha aimamata inimese pead niitaua wee all hoida, kuni ta sinna lämbub.

„Suomen Poliisilehti“.

Wäljaandja: Toimetuskomisjon.

Wastutaw toimetaja: E. Maddison.

Tegelik toimetaja: R. Rogermann.

K u u l u t u s e d.

Tunnustatakse maksuwjetats järgmised isikutunnistused:

M ad i b e r g, August, w. a. Tall. I. pol. 1. jsk. 2. 1. 22 a. nr. 12712-a. (13399)	G a l l i n g, Julie. (13394)
R e m i s, Marie Johani t., w. a. Tall. I. pol. 3. jsk. 8. 4. 20 a. nr. 8301. (13400)	P e s s e l, Alde Jüri t., w. a. Tall. I. pol. 3. jsk. 4. 12. 19 a. nr. 1483. (13395)
R o s p r o m, Johannes Mardip., w. a. Tall. I. pol. 3. jsk. 27. 11. 19 a. nr. 306. (13387)	R e g e n, Hilba Bernhardi t., w. a. Tall. I. pol. 3. jsk. nr. 14271. (13484)
E p s t e i n, Mooses Sasari p., w. a. Tall. I. pol. 3. jsk. 1. 9. 20 a. nr. 12086. (13388)	P a j u m ä g i, Olga Jüri t., w. a. Tall. I. pol. 3. jsk. nr. 7037. (13485)
L a m b e r g, Heinrich Heinrichi p., w. a. Tall. I. pol. 2. jsk. 20. 12. 21 a. nr. 3034. (13389)	P e e s m a n n, Jaan Jaani p., w. a. Kõru wallawal. 28. 5. 20 a. nr. 848. (13486)
W l a a s m a n n, Pauline Friedrichi t., w. a. Tall. I. pol. 3. jsk. 11. 4. 21 a. nr. 13734. (13390)	T o o m, Aksel Aho p., w. a. Tall. I. pol. ülemalt nr. 12077. (13487)
J ä s i n g, Dowiise, w. a. Tall. I. pol. 3. jsk. 3. 3. 20 a. nr. 8043. (13391)	T e i w a s, Marie Beedi t., w. a. Tall. I. pol. ülemalt 1920 a. (13488)
A d a m i, Anna. (13392)	P e p p i k, Juuli Jwani t., w. a. Võna wallawal. 14. 3. 22 a. nr. 906. (13568)
J a n n a u, Hedwig Karli t., w. a. Baltiski I. pol. jsk. 24. 1. 20 a. nr. 1096. (13393)	M i i k, Matwei Adriani p., w. a. Kaarma-Suure wallaw. 11. 9. 20 a. nr. 239. (13569)
	P e m b e r, Priidu Preediku p., w. a. Pihtla wallawal. 29. 11. 21 a. nr. 964. (13569)
	R e a b, Drest Aleksandri p., w. a. Saimjala wallawal. 14. 9. 20 a. nr. 298. (13572)

- Seerfant, Jaan Keinu p., w. a. Kapla wallawal. 27. 3. 20 a. nr. 2060. (12735)
- Pesur, Lowiise Jaani t., w. a. Kapla wallawal. 26. 1. 22 a. nr. 3006. (12736)
- Helmann, Jaan Jüri p., w. a. Märjamaa wallawal. 12. 1. 20 a. nr. 531. (12738)
- Witmann, Jaan Ado p., w. a. Kabala wallawal. 22. 12. 19 a. nr. 49. (12739)
- Mäeots, Johannes Hansu p., w. a. Kaiu wallawal. 11. 12. 19 a. nr. 224. (12740)
- Bergstein, Karl Karli p., w. a. Kaiu wallawal. 28. 12. 19 a. nr. 548. (12741)
- Leinberg, Jakob Jaani p. (12783)
- Miljon, August Jaani p. (12784)
- Jürisson, August Jakobi p., nr. 1291. (12785)
- Murmbërg, Hans Jaagu p., nr. 1332. (12788)
- Pawelts, Johannes Jaani p. (12788)
- Laarmann, Liina Jaani t., nr. 561. (12786)
- Tammermann, Johann Johani p., w. a. Wihterpalu wallawal. 27. 1. 20 a. nr. 442. (12947)
- Röhler, Dagmar-Lydia Jüri t., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 4. 12. 19 a. nr. 1703. (13165)
- Moritz, Kurt-Wiktor Oswaldi p., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 22. 5. 22 a. nr. 8399. (13166)
- Ruhaär, Marie Johani t., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 20. 12. 19 a. nr. 5577. (13167)
- Johanson, Minna-Helene Jaani t., w. a. Uue-Wõidu wallawal. 16. 10. 22 a. nr. 17. (13168)
- Rindel, Marie Hansu t., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 10. 12. 19 a. nr. 3017. (13169)
- Laarmann, Hans Peetri p., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 29. 11. 19 a. nr. 1076. (13171)
- Free, Ella Andrese t., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 6. 12. 19 a. nr. 2068. (13172)
- Tänaw, Gustaw Toomase p., w. a. Pärjama wallawal. 16. 6. 20 a. nr. 146. (13173)
- Saks, Kristjan Peetri p., w. a. Aidu wallawal. 3. 6. 20 a. nr. 253. (13174)
- Drg, Alma Jakobi t., w. a. Pada wallawal. 5. 12. 19 a. (13285)
- Laur, Rudolf Mihkli p., w. a. Roela wallawal. 15. 12. 19 a. nr. 12. (13286)
- Llaasberg, Johannes Jakobi p., w. a. Eõmeru wallawal. 8. 12. 19 a. nr. 153. (13287)
- Nnni, Elisabeth Gustawi t., w. a. Wõidufiku wallawal. 20. 5. 20 a. nr. 742. (13623)
- Güldenstube, Erna Arthuri t., w. a. Kurejaare pol. jsk. 8. 12. 19 a. nr. 1291. (13565)
- Zimmermann, Emilie Ado t., w. a. Kasariisa wallawal. 7. 4. 22 a. nr. 23. (13628)
- Säämber, Otto Jaani p., w. a. Mehsandri wallawal. 22. 8. 21 a. nr. 83. (13629)
- Leppin, Julius Willemi p., w. a. Mehsandri wallawal. 8. 12. 19 a. nr. 232. (13630)
- Tuwike, Miili Juhani t., w. a. Eõmmerpalu wallawal. 31. 12. 19 a. nr. 451. (13631)
- Gallap, Kusta Hendriku p., w. a. Erastwere wallawal. 3. 12. 19 a. nr. 208. (13632)
- Alilender, Hendrik Marguse p., w. a. Laagepera wallawal. 15. 12. 19 a. nr. 188. (13727)
- Sirt, Eduard Miina p., w. a. Kuitgatfi wallawal. 21. 9. 20 a. nr. 1016. (13728)
- Jlwees, Ella Andrese t., w. a. Eõne wallawal. 6. 1. 20 a. nr. 108. (13730)
- Ritso, Anna Johani t., w. a. Eõne wallawal. 14. 12. 19 a. nr. 43. (13731)
- Rahi, Hugo Johani t., w. a. Kuitgatfi wallawal. 1. 6. 20 a. nr. 889. (13733)
- Rünnapu, Peeter Jakobi p., w. a. Kuitgatfi wallawal. 16. 12. 19 a. nr. 63. (13734)
- Jõõras, Arthur Peetri p., w. a. Walgamaaf. pol. ülemalt 30. 1. 22 a. nr. 10607. (13775)
- Martsin, Gustaw Karli p., nr. 120. (13775)
- Martsin, Karl, nr. 196. (13775)
- Rütt, August Jakobi p. nr. 1004. (13776)
- Anton, Julie Karli t., w. a. Kiiu wallawal. 29. 2. 20 a. nr. 507. (13914)
- Ruukholm, Toomas Tooma p., w. a. Eõnnu wallawal. 29. 12. 19 a. nr. 56. (13915)
- Jürisson, Miina Hindrefu t., w. a. Kiiu wallawal. 30. 3. 20 a. nr. 720. (13916)
- Abel, Anton Eõnu p., w. a. Kolga wallawal. 30. 12. 19 a. nr. 819. (13917)
- Püü, Johannes Jaani p., w. a. Kaafiku wallawal. 31. 12. 19 a. nr. 251. (13918)
- Paltson, Aleksander Mihkli p., w. a. Saapsalu l. pol. jsk. 3. 12. 19 a. nr. 1074. (13958)
- Roots, Johannes Johani p., w. a. Wara wallawal. 15. 12. 19 a. nr. 215. (14317)
- Roppel, Johann Jaani p., w. a. Meeri wallawal. 7. 1. 19 a. nr. 412. (14314)

- N o b e r g**, Arthur Hindrefu p., w. a. Saap-
 salu l. pol. jsk. 28. 11. 19 a. nr. 857.
 (13959)
- M a r t s o n**, Johann Johani p., w. a.
 Saapsalu l. pol. jsk. 1. 12. 19 a. nr. 948.
 (13960)
- R a l a m e e s**, Renate Hendrifu t., w. a.
 Tartu l. pol. 1. jsk. 10. 12. 19 a. nr. 3835.
 (14316)
- W i w e n**, Lilly Arthuri t., w. a. Tartu l.
 pol. 1. jsk. 4. 12. 19 a. nr. 2191. (14402)
- S o o k**, August Johani p., w. a. Walguta
 wallawal. 29. 12. 19 a. nr. 517. (14502)
- S u i k**, Emilie Hansu t., w. a. Rõngu wal-
 lawal. 18. 12. 19 a. nr. 3874. (14503)
- W i u s t**, Johann Matsi p., w. a. Rõngu wal-
 lawal. 20. 6. 21 a. nr. 793. (14504)
- K a r u**, Ella Jaani t., w. a. Rõngota wal-
 lawal. 14. 12. 19 a. nr. 227. (14505)
- K e b a n e**, Olga Mihkli t., w. a. Tartu
 maak. pol. ülemalt 16. 12. 19 a. nr. 1558.
 (14507)
- S i r k**, Karl Hendrifu p., w. a. Meeri wal-
 lawal. 28. 12. 19 a. nr. 227. (14508)
- J a h l b e r g**, Nikolai Otto p., w. a. Tartu
 l. pol. 2. jsk. 12. 5. 21 a. nr. 118. (14717)
- A n i**, Emilie Peetri t., w. a. Tartu l. pol.
 1. jsk. 9. 12. 19 a. nr. 3516. (14718)
- J u n n u s**, Karl Mihkli p., w. a. Erra wal-
 lawal.
- P e i m a n n**, Paul Juhani p., w. a. Maid-
 la wallawal. 1922 a.
- J a k o b s o n**, Ewald Jaani p., w. a. Jäärja
 wallawal. 27. 12. 19 a. nr. 574.
- E n n o**, Marie Juhani t., nr. 919.
- K l a u s**, Robert Samueli p., nr. 12121.
- T õ n i s m a n n**, Jaan Jaani p., nr. 323.
- T r e s s**, Maria Andrese t., nr. 8796.
- H o h e n s e e**, Julius Gustawi p., nr. 1289.
- R o s s a r**, Marie Mardit t., nr. 1380.
- L o p s i k**, Johannes Jaani p., nr. 517.
- A u d u m**, Mihkel Jaani p., nr. 9061.
- S o l t e r**, Jakob Jakobi p., nr. 13106.
- B a r i k o w**, Jwan, w. a. Jrboska wallaw.
 12. 1. 20 a. nr. 1452.
- U t k i n a**, Darja, w. a. Jrboska wallawal.
 20. 2. 20 a. nr. 2456.
- S a k n o w s k y**, Wassili, w. a. Jrboska
 wallawal. 20. 2. 21 a. nr. 2192.
- J a w o r s k y**, Jakob, w. a. Jrboska walla-
 wal. 18. 9. 20 a. nr. 7437.
- P a s t o t s h k i n**, Mihail, w. a. Jrboska
 wallawal. 19. 2. 20 a. nr. 2179.
- B a r o s h n i k o w**, Andrei, w. a. Jrboska
 wallawal. 7. 8. 22 a. nr. 10086.
- S a i t s e w**, Pawel, w. a. Jrboska wallaw.
 21. 1. 20 a. nr. 5629.
- P e r e n s**, Georg Georgi p., nr. 1677.
- J e r o s h i n**, Jwan, w. a. Jrboska wallaw.
 21. 7. 22 a. nr. 10035.
- W o l k o w**, Jegor, w. a. Jrboska wallawal.
 13. 5. 19 a. nr. 4413.
- S e m l i n**, Feodor, w. a. Jrboska wallaw.
 1920 a. nr. 3718.
- K u u s**, Jwan Feododi p., w. a. Petseri
 wallawal. 28. 9. 20 a. nr. 70/30.
- S u l õ n d**, Ilja Meisei p., w. a. Paniko-
 witschi wallawal. 1920 a. nr. 1593.
- G r i g o r j e w a**, Anastasia Jwani t., w. a.
 Petseri wallawal. 14. 8. 20 a. nr. 139/23.
- K ä r t m a n n**, Alma Agathe Ditto t., w. a.
 Petseri l. pol. jsk. 12. 3. 20 a. nr. 888.
- B e l o s u h o w**, Aleksander Mihaili p., w.
 a. Petseri l. pol. jsk. 9. 12. 19 a. nr. 326.
- R o s e n b e r g**, Leontine Konradi t., w. a.
 Petseri l. pol. jsk. 3. 12. 19 a. nr. 49.
- R a a g**, Hans Kristjani p., w. a. Tartu l.
 pol. 1. jsk. 22. 11. 19 a. nr. 280.
- S i r o t k i n**, Paula Gustawi t., w. a. Tar-
 tu l. pol. 1. jsk. 10. 12. 19 a. nr. 3572.
- M a i n**, Linda Jaani t., w. a. Tartu l. pol.
 1. jsk. 13. 12. 19 a. nr. 4480.
- R a n d m e t s**, Paul Gustawi p., w. a. Tar-
 tu l. pol. 1. jsk. 10. 2. 22 a. nr. 11539.
- D e h n**, Fritz Erwini p., w. a. Tall. l. pol.
 4. jsk. 5. 5. 20 a. nr. 12885.
- S o t n i k**, Selma Peetri t., w. a. Meeksi wal-
 lawal. 27. 11. 19 a. nr. 68.
- K a l l i n g**, Roland Karli p., w. a. Tartu
 l. pol. 3. jsk. 9. 1. 20 a. nr. 7167.
- E h t**, Miis Jaani t., w. a. Tartu l. pol. 1.
 jsk. 5. 1. 20 a. nr. 7033.
- L ä t t i**, Dawet Mihkli p., w. a. Tartu l.
 pol. 1. jsk. 24. 12. 19 a. nr. 6519.
- T r i i k**, Nikolai Gustawi p., w. a. Tall. l.
 pol. 4. jsk. 1. 7. 21 a. nr. 16124.
- M a r k o w i t s**, Bernhard Hirschi p., w. a.
 Tall. l. pol. 6. jsk. 10. 7. 22 a. nr. 10574.
- A n n i**, Aleksander Dskari p., w. a. Tartu
 l. pol. 2. jsk. 18. 12. 19 a. nr. 6727.
- R o n t s**, Elisabeth Jüri t., w. a. Tartu l.
 pol. 3. jsk. 17. 12. 20 a. nr. 12375.
- R e i n t h a l**, Emilie Juhani t., w. a. Tartu
 l. pol. 1. jsk. 30. 5. 21 a. nr. 10682.
- S s s o**, Peeter Karli p. w. a. Tartu l. pol.
 1. jsk. 12. 1. 20 a. nr. 7208.
- K l a u s e n**, Emmi Augusti t., w. a. Tartu
 l. pol. 1. jsk. 6. 11. 19 a. nr. 3018.
- P a i s a a r**, Sofie Jaani t., w. a. Tartu l.
 pol. 1. jsk. 17. 12. 19 a. nr. 5052.
- W e s t e r s t e i n**, Maks Andrese p., w. a.
 Tartu l. pol. 1. jsk. 7. 1. 21 a. nr. 10174.
- J ä g e r**, Weera Karli t., w. a. Tartu l.
 pol. 1. jsk. 15. 12. 19 a. nr. 4536.

- Toom, Anna Peetri t., w. a. Tartu l. pol. 1. jsk. 3. 1. 20 a. nr. 6317.
 Wasiljewa = Werschinina, Serafi-
 ma Mihkli t., w. a. Narwa l. pol. ülemalt
 27. 8. 21 a. nr. 29464.
 Samm, Katarina Johani t., w. a. Bal-
 tiski pol. jsk. 25. 11. 19 a. nr. 181. (2348)
 Jaas, Liisa, w. a. Suislepa wallawal. 4.
 1. 21 a. nr. 3. (5580)
 Wasiljewa, Aliide, w. a. Tall. l. pol.
 6. jsk. 15. 8. 21 a. nr. 9541. (5581)
 Harjasepp, Liisa, w. a. Kuivajõe wal-
 lawal. 10. 1. 20 a. nr. 130. (5585)
 Maslenikow, Grigori, w. a. Harju
 maak. pol. ülemalt 30. 4. 21 a. nr. 123.
 (5586)
 Mats, Hilda, w. a. Tall. l. pol. ülemalt
 11. 11. 21 a. nr. 9433. (5587)
 Selgest, Alfred Otto p., w. a. Tall. l. pol.
 4. jsk. 1919 a. nr. 6795. (5756)
 Saufs, Anna, w. a. Tall. l. pol. 6. jsk. 7.
 1. 19 a. nr. 4681. (6396)
 Temie, Marie, w. a. Walga l. pol. üle-
 malt 9. 1. 20 a. nr. 756. (6397)
 Siida, Helene Theodori t., w. a. Tall. l.
 pol. ülemalt 16. 5. 22 a. nr. 10381. (6398)
 Nüpper, Senta Rudolfi t., w. a. Tall. l.
 pol. 4. jsk. 18. 12. 19 a. nr. 4504. (6399)
 Steinberg, Elli Jaani t., w. a. Tall. l.
 pol. 6. jsk. 1919 a. (6400)
 Sawing, Mart Mardi p., w. a. Wõhmat-
 ta wallawal. 2. 3. 20 a. nr. 302. (7560)
 Uustal, Alma Karli t., w. a. Jõhwi pol.
 jsk. 17. 12. 19 a. nr. 819. (9574)
 Rängsepp, Kusta Juhani p., w. a. Kär-
 gula wallawal. 26. 11. 19 a. nr. 8. (9945)
 Roppel, August, w. a. Tartu l. pol. 2. jsk
 24. 12. 19 a. nr. 7575. (10208)
 Ilwes, Maarina Jaani t., w. a. Tall.
 l. pol. 1. jsk. 9. 1. 20 a. nr. 6378. (10590)
 Karu, Aseja Karli t., w. a. Tall. l. pol.
 1. jsk. 1. 2. 22 a. nr. 12752-a. (10600)
 Schumann, Hilda Friedrichi t., w. a.
 Tall. l. pol. 1. jsk. 8. 12. 19 a. nr. 2102.
 (10599)
 Kärner, Marie Willemi t., w. a. Keina
 wallawal. 25. 8. 20 a. nr. 1067. (10598)
 Tarikas, Robert Toomase p., w. a. Tall.
 l. pol. 1. jsk. 9. 12. 19 a. nr. 2553. (10597)
 Fromm, Adele Jüri t., w. a. Tall. l. pol.
 ülemalt 30. 1. 20 a. nr. 1853. (10596)
 Muner, Alice Eduardi t., w. a. Tall. l.
 pol. 1. jsk. 16. 1. 21 a. nr. 13684. (10595)
 Mihel, Marta Jaani t., w. a. Tall. l. pol.
 1. jsk. 17. 4. 20 a. nr. 9863. (10594)
 Trepp, Gerta Johannese t., w. a. Tall. l.
 pol. 1. jsk. 14. 2. 22 a. nr. 12766. (10592)
 Jürgens, Emilie Mardi t., w. a. Narwa
 l. pol. ülemalt 10. 12. 21 a. nr. 3034.
 (10593)
 Ddin, Marie Andrei t., w. a. Tall. l. pol.
 1. jsk. 22. 11. 22 a. nr. 14000. (10591)
 Karm, Heinrich Hendriku p., w. a. Kure-
 maa wallawal. 10. 12. 21 a. nr. 259.
 (10979)
 Mäesepp, Jaan Johani p., w. a. Rudina
 wallawal. 6. 2. 20 a. nr. 193. (10978)
 Alabert, Adele Jaani t., w. a. Puur-
 manni wallawal. 6. 5. 21 a. nr. 1434.
 (10977)
 Mauer, Karl Johani p., w. a. Laewa
 wallawal. 5. 12. 19 a. nr. 14. (10976)
 Karoles, Karl Johani p., w. a. Sootaga
 wallawal. 28. 10. 20 a. nr. 314. (10975)
 Juhkam, Aleksander Joosepi p., w. a.
 Elstwere wallawal. 15. 12. 19 a. nr. 559.
 (10972)
 Mugra, Jaan Jaani p., w. a. Jõgewa
 wallawal. 10. 12. 19 a. nr. 165. (10971)
 Mättik, Anna Andrese t., w. a. Jõgewa
 wallawal. 2. 1. 20 a. nr. 75—7. (10970)
 Rahn, Kusta Tõnu p., w. a. Puurmanni
 wallawal. 9. 1. 20 a. nr. 407. (10968)
 Kuk, Helene Johani t., w. a. Tartu l.
 pol. 2. jsk. 24. 11. 20 a. nr. 16089. (10967)
 Bogdanow, Teodor Agasti p., w. a. Pet-
 feri wallawal. 14. 12. 20 a. nr. 180/33.
 (10966)
 Jürgenson, Elmar Gustawi p., w. a. -
 Rudina wallawal. 18. 12. 19 a. nr. 25.
 (10964)
 Roger, Rosalte Jüri t., w. a. Laiuse wal-
 lawal. 7. 2. 20 a. nr. 794. (10961)
 Taa, Elmar Jüri p., w. a. Kuremaa wal-
 lawal. 19. 12. 19 a. nr. 782. (10962)
 Dja, Marie Amalie t., w. a. Ropka walla-
 wal. 23. 4. 20 a. nr. 453. (10945)
 Kuusf, Johannes Johani p., w. a. Pajusi
 wallawal. 28. 12. 19 a. nr. 271. (10960)
 Laurits, Jaan Jakobi p., w. a. Täht-
 were wallawal. 22. 12. 19 a. nr. 887.
 (10958)
 Martinson, Anna Hansu t., w. a. Här-
 janurme wallawal. 7. 1. 19 a. nr. 385.
 (10957)
 Pohuaro, Peeter Jaani p., w. a. Sootaga
 wallawal. 29. 12. 19 a. nr. 42. (10956)
 Mefõrs, Abo Mardi p., w. a. Sootaga
 wallawal. 29. 12. 19 a. nr. 46. (10955)
 Leiten, Joosep Jüri p., w. a. Wainast-
 were wallawal. 3. 1. 20 a. nr. 23. (10954)
 Laurison, Jaak Jaagu p., w. a. Eus-
 tiwere wallawal. 18. 12. 19 a. nr. 29.
 (10951)

- Pöder, Jaan Mardi p., w. a. Kaarepere wallawal. 16. 12. 19 a. nr. 29. (10952)**
Timpmann, Ida Aldo t., w. a. Elistwere wallawal. 15. 12. 19 a. nr. 517. (10963)
Dtsjalt, Miide Juliuše t., w. a. Kaarepere wallawal. 14. 2. 22 a. nr. 926. (10953)
Draw, Karl Jaani p., w. a. Elistwere wallawal. 15. 12. 19 a. nr. 612. (10949)
Weski, August Gustawi p., w. a. Elistwere wallawal. 20. 12. 19 a. nr. 145. (10982)
Rahkur, Karl Karli p., w. a. Kohila wallawal. 10. 5. 20 a. nr. 1969. (11261)
Mattews, Rudolf Anna p., w. a. Tall. l. pol. 3. jsk. aprilli kuus 1921 a. (11271)
Reispass, Leena Karli t., w. a. Sageri wallawal. 29. 9. 20 a. nr. 19. (11293)
Weresfagin, Andrei Andrei p., w. a. Kohila wallawal. 1. 3. 20 a. nr. 1521. (11295)
Ananoff, Elmire Karli t. (11299)
Engmann, Kristof Gustawi p., w. a. Rikholdi wallawal. 30. 12. 19 a. nr. 489. (11426)
Paesüld, Rein Johani p., w. a. Mofüla wallawal. 20. 1. 20 a. nr. 41. (11427)
Ambros, Alice Willemi t., w. a. Paaslepa wallawal. 6. 10. 20 a. nr. 242. (11430)
Kopperberg, Andres Johani p., w. a. Rikholdi wallawal. 13. 12. 19 a. nr. 516. (11431)
Pöikel, August Andrese p., w. a. Wõnnu wallawal. 10. 3. 20 a. nr. 363. (11432)
Brauerk, Boris Hindrefu p., w. a. Sinalepa wallawal. 1. 5. 22 a. nr. 989. (11433)
Seidemann, Herman Andrusse p., w. a. Rikholdi wallawal. 21. 2. 20 a. nr. 555. (11437)
Stahl, Herman Juhani p., w. a. Rikholdi wallawal. 18. 12. 19 a. nr. 56. (11436)
Westerby, Olga Andrese t., w. a. Rikholdi wallawal. 22. 12. 19 a. nr. 247. (11435)
Saar, Gustaw Mihkli p., w. a. Marina wallawal. 1. 3. 20 a. nr. 431. (11434)
Raan, Joosep, w. a. Palmje wallawal. 26. 3. 20 a. nr. 474. (11533)
Taomel, Anna, w. a. Warangu wallawal. 19. 12. 19 a. nr. 59. (11535)
Maibach, Rosalie, w. a. Warangu wallawal. 1919 a. nr. 186. (11536)
Taawet, Heinrich, w. a. Ruimetsa wallawal. nr. 78. (11598)
Wari, Jaan, w. a. Nõmme pol. jsk. nr. 2198. (11600)
Simonow, Georg Pauline p., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 21. 11. 19 a. nr. 105.
Ellamik, Juhani Eija p., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 22. 11. 19 a. nr. 380.
Piits, Jaan Jaani p., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 18. 12. 19 a. nr. 4598.
Aliimann, Juuli Kaarli t., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 10. 12. 19 a. nr. 3814. (12070)
Sööde, Aleksander Kristjani p., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 10. 12. 19 a. nr. 3693. (12070)
Jack, Aleksandra Nikolai t., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 7. 4. 22 a. nr. 14071. (12070)
Piiwoja, Nikolai Aleksandri p., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 22. 12. 19 a. nr. 5200. (12070)
Pekk, Aleksander Alfredi p., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 9. 11. 20 a. nr. 12049. (12070)
Pere, Anna Jüri t., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 11. 2. 19 a. nr. 3780. (12070)
Rõsti, Wilhelmine Jaani t., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 10. 1. 20 a. nr. 6998. (12070)
Truus, Julie Hansu t., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 2. 12. 19 a. nr. 1974. (12070)
Muttik, Anna Jaani t., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 23. 10. 20 a. nr. 5191. (12070)
Reino, Ella Mari t., w. a. Tartu l. pol. 1. jsk. 16. 2. 20 a. nr. 7663. (12070)
Kullapere, August Peetri p., w. a. Wõru l. pol. jsk. 2. 11. 19 a. nr. 351. (12070)
Sei, Linda Hansu t., w. a. Meksi wallawal. 9. 11. 20 a. nr. 306. (12070)
Kurg, Oswald Peetri p., w. a. Peri wallawal. 10. 8. 20 a. nr. 1023. (12070)
Järw, Hildegard Kristjani t., w. a. Tall. l. pol. 1. jsk. 19. 5. 20 a. nr. 10488. (12070)
Jngwer, Hilda Augusti t., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 13. 12. 19 a. nr. 4084. (12071)
Tool, Rosalie-Kristine Gustawi t., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 16. 1. 20 a. nr. 7952. (12071)
Bauwardt, Wiktor Hendriku p., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 10. 3. 20 a. nr. 9986. (12071)
Rotenberg, Wiktor Hendriku p., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 5. 2. 21 a. nr. 9206. (12071)
Cesta, Jaan Karli p., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 7. 12. 20 a. nr. 12292.
Tüür, Kristjan Johani p., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 21. 11. 19 a. nr. 280.

- Blum, Alma Jaani t., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 8. 9. 20 a. nr. 8838.
- Särg, Jaan Jaagu p., w. a. Tartu l. pol. 1. jsk. 13. 12. 19 a. nr. 4694. (12072)
- Sun, Julie Daniels t., w. a. Tartu l. pol. 1. jsk. 27. 2. 20 a. nr. 7717. (12072)
- Rööbi, Marie Peetri t., w. a. Tartu l. pol. 1. jsk. 11. 11. 20 a. nr. 15894. (12072)
- Reider, Eduard Jaani p., w. a. Nehatu wallawal. 17. 2. 20 a. nr. 380. (12243)
- Raaskel, Elwine Jakob t., w. a. Rakwere l. pol. jsk. 17. 12. 19 a. nr. 2974. (12244)
- Mathiesen, Abo Mardi p., w. a. Mäsu wallawal. 23. 12. 22 a. nr. 397. (12396)
- Aksbuš, Jüri Piisu p., w. a. Paatsalu wallawal. 18. 12. 19 a. nr. 87. (12397)
- Estam, Mihkel Reinu p., w. a. Saulepa wallawal. 21. 6. 21 a. nr. 43. (12398)
- Rukkepüu, Julie Jüri t., w. a. Kirbla wallawal. 19. 12. 19 a. nr. 113. (12400)
- Mägi, Helene Peedu t., w. a. Suuremäta wallawal. 17. 12. 19 a. nr. 887. (12493)
- Pimberg, Anna Hansu t., w. a. Raiküla wallawal. 15. 5. 20 a. nr. 197. (12742)
- Hanko, Julius Jaani p., w. a. Nehna wallawal. 9. 1. 20 a. nr. 37. (12743)
- Arro, Anna Jüri t., w. a. Juuru wallawal. 17. 2. 20 a. nr. 1125. (12744)
- Wuusmann, Jaan Hansu p., w. a. Juru wallawal. 17. 1. 20 a. nr. 712. (12745)
- Rendler, Johannes Johannese p., w. a. 20. 5. 20 a. nr. 1984. (12747)
- Paldrok, Hugo Johani p., w. a. Wäana wallawal. 26. 2. 20 a. nr. 270. (12748)
- Paldrok, Mitte Karli t., w. a. Wäana wallawal. 26. 2. 20 a. nr. 271. (12748)
- Sats, Juhani Juhani p., w. a. Raiküla wallawal. 20. 4. 20 a. nr. 235. (12749)
- Fanson, Paul Jaani p. (12739)
- Cheland, Jakob Jaani p. (12739)
- Roosenberg, Gustaw Tõnise p. (12739)
- Loogusowa, Sinaida Nikolai t., nr. 13. (12739)
- Sunapuü, Jaan Reinu p., nr. 556. (12739)
- Tamberg, Mihkel Jaani p. (12739)
- Witow, Anna Willemi t., nr. 118. (12739)
- Kirkmann, Abo Karli p. (12739)
- Muskat, Eduard Rüstase p., nr. 287. (12790)
- Sipelgas, Ekaterina. (12791)
- Hilling, Hans Jaani p. (12791)
- Sermann, Arnold Hansu p., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 18. 12. 19 a. nr. 5312. (13175)
- Ruulmata, Hans Peedi p., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 17. 12. 19 a. nr. 5068. (13176)
- Tšetörkin, Paul Mihaeli p., w. a. Tall. l. pol. ülemalt 4. 2. 20 a. nr. 2585. (13177)
- Pütisepp, Alma Mihkli t., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 13. 12. 19 a. nr. 3791. (13178)
- Neuwaldt, Madeshda Karl-Johannese t., w. a. Tall. l. pol. 6. jsk. 31. 12. 20 a. nr. 8611. (13179)
- Warso, Gustaw Anne p., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 28. 2. 20 a. nr. 6064. (13180)
- Tibar, Elfriede Jüri t., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 19. 12. 19 a. nr. 2783. (13181)
- Paltfer, Marie Tõnise t., w. a. Tall. l. pol. ülemalt 26. 2. 19 a. nr. 12268. (13182)
- Laur, Minna Andrese t., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. (13184)
- Sunap, Anna Kadri t., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 19. 12. 19 a. nr. 4998. (13185)
- Pull, Anna Abo t., w. a. Tarwastu wallawal. 26. 4. 20 a. nr. 1444. (13187)
- Rõwerjalg, Jaak Mari p., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 5. 12. 19 a. nr. 1354. (13188)
- Brauer, Robert Hansu p., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 10. 12. 19 a. nr. 2930. (13189)
- Ristikivi, Emmi Johani t., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 11. 12. 19 a. nr. 3826. (13192)
- Ruusmann, Jaan Johani p., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 30. 11. 19 a. nr. 505. (13193)
- Pani, Johanna Mihkli t., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 14. 12. 19 a. nr. 3328. (13194)
- Weldemann, Jaan Jaani p., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 15. 12. 19 a. nr. 4366. (13195)
- Umbert, Leena Hansu t., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 14. 12. 19 a. nr. 3988. (13196)
- Weiler, Jakob Tooma p., w. a. Rakwi wallawal. 26. 1. 19 a. nr. 816. (13288)
- Sõerd, Jakob Madise p., w. a. Sõmeru wallawal. 16. 12. 19 a. nr. 1076. (13289)
- Baumann, Karl Juhani p., w. a. Rägawere wallawal. 21. 12. 20 a. nr. 1013. (13290)
- Danielson, Elfriede Andrei t., w. a. Sõmeru wallawal. 2. 12. 19 a. nr. 406. (13291)
- Pistmann, Jaan Karli p., w. a. Sõmeru wallawal. 3. 12. 19 a. nr. 97. (13292)
- Piispea, Aleksander Tooma p., w. a. Sõmeru wallawal. 3. 12. 19 a. nr. 176. (13293)

Kaubandus-ühisus „OSTA“

Wiruwärawa puiestee nr. 27. Kõnetraat 12-32, 18-51.

Soowitab omast ladust:

**Auru peksugarnituure. Rehepeksumasinaid
hob. jõul., tuntud „Deutsche Werke“ omad.
Isesõitjaid. Kultiwatorisid. Wedruäkkeid.
Sahku. Seemendamise sahu. Nafta mootorid
18 hob. jõul. Paadi mootorid. Wõi masinad jne.**

16930

M u e n, Natalie Katarina Karli t., w. a.
Roela wallawal. 15. 12. 19 a. 69. (13295)

K l a m m e r, Jüri Juhani p., w. a. Küti
wallawal. 13. 1. 22 a. nr. 1076. (13298)

K r m, Anna Mardi t., w. a. Kunda-Malla
wallawal. 30. 12. 20 a. nr. 1071. (13299)

K i l l e w ä l i, Harald Hansu p., w. a. Kui-
wajõe wallawal. 14. 11. 22 a. nr. 1408.
(13351)

K u s t a l, Sinaida Aleksandri t., w. a.
Leifi wallawal. 8. 5. 22 a. nr. 882. (13352)

K o o s e, Maria Kristjani t., w. a. Kure-
saare I. pol. jsk. 27. 11. 19 a. nr. 388.
(13353)

K e k b a n d, Ewald-Konrad Ludwigi p., w.
a. Tall. I. pol. 3. jsk. 18. 9. 21 a. nr. 14713.
(13354)

K r a s h, Peisah Matefi p., w. a. Tall. I.
pol. 3. jsk. 16. 3. 22 a. nr. 15631. (13355)

K u g, Rudolf Jüri p., w. a. Tall. I. pol. 3.
jsk. 20. 4. 22 a. nr. 15764. (13356)

K e e k m a n n, Jaan Jaani p., w. a. Tall.
I. pol. 3. jsk. 19. 9. 21. a. nr. 14735.
(13357)

K a s n i, Juuli Mardi t., w. a. Tall. I.
pol. 3. jsk. 29. 5. 20 a. nr. 11277. (13358)

K i i m a n n, Alma-Liide Jaani t., w. a.

Tall. I. pol. 3. jsk. 3. 3. 20 a. nr. 8658.
(13359)

K r o s s w a l d t, Aleksander Hansu p., w.
a. Tall. I. pol. 3. jsk. 26. 11. 19 a. nr. 266.
(13360)

K i w i m ä g i, Woldemar Hansu p., w. a.
Tall. I. pol. 3. jsk. 22. 7. 22 a. nr. 102.
(13361)

K ä l b a c h, Oskar Hansu p., w. a. Raudtee
pol. jsk. 5. 1. 20 a. nr. 5194. (13362)

K o r s t, Liide Andrese t., w. a. Tall. I. pol.
3. jsk. 24. 11. 20 a. nr. 12836. (13363)

K u u l u t u s.

Tartu maakonna politsei I jaosk. ülem kuulutab sellega, et 4. aug. 1923 a. kell 10 saab Wesneri wallamaja juures Aleksander Jakobsoni päralt olev peeglisa saarepuust riidekapp, mis 13.000 marga peale on hinnatud, enampakkumise teel otsekohe maksetawa raha eest ära müüdüd tema wõlgnewa 1922 a. tulumaksu ja selle sissenõudmise kulude katteks.

Müüdaw warandus on oksjoni päewal sealsamas näha.

Tartus, 19. juulil 1923 a. nr. 2167.

Tartu maak. politsei I jsk. ülema k. t. R. Tedder.

SHOKOLAAD

TRILBI

A.-S. „RENOMMÉE“

WABRIK - VOLTA TÄN. NR. 3

Kontor - Vana Viru tän. nr. 13.

Kõnetraat 16-72

TACCINN

13690

Kuulutus.

Tartu maakonna politsei I jaoskonna ülem kuulutab sellega, et 3. augustil 1923 a. kell 10 saab Wesneri wallamaja juures Jaan Bergmanni päralt olev Friisi tõugu lehm, mis 3000 marga peale on hinnatud, enamakkumise teel otsekohe maksetava raha eest ära müüdüd tema 1922 a. wõlgnewa liik. warand. maksu ja selle sissenõude kulude kattteks. Müüdaw warandus on oksjoni päewal sealsamas näha.

Tartus, 19. juulil 1923 a. nr. 14. II.

Tartu maak. politsei I jsk. ülema k. t. R. Tedder.

Kuulutus.

Kadrina politsei jsk. ülem, asukoht Undla mõisas, Tsiw. kp. sead. § 1030 alusel kuulutab, et 27. juulil 1923 a. kell 10 homm. müüakse

enampakkumisel

Undla wallamaja juures Jaan Kütt'i liikuw warandus: üks hobune — hinnatud 25.000 marga peale — Kütt'i 1920 aasta tulumaksu, 1921/22 a. isikumaksu ja 1922 aasta liikumata waranduste maksu wõla tasumiseks.

Müüdawat warandust, mis esimest korda enamakkumisele tuleb, wõib näha oksjoni päewal enne müümist.

Undlas. 9. VII. 23 a.

15926

Virumaakonna politsei Kadrina jsk. ülem.

Kuulutus.

26. juulil s. a. saab Uue-Wändra wallamaja juures oksjoni teel ära müüdüd Tõnis ja Marie Pärn'ade lehm tulu- ja isikumaksude wõlgade 2706 m. tasuks.

Nr. 02980. Pärnus, 7. juulil 1923 a.

Pärnumaakonna politsei III. jsk. ülema k. t.:

H. Wäljaots.

Kuulutus.

Tartu maakonna politsei 3 jaoskonna ülem kuulutab sellega, et 27. juulil, 1923 a. kell 10 homm. müüakse

enampakkumisel

Meeri wallas August Kuslapi päralt olev walaswara, mis koos seisab rangidest, 300 marga peale hinnatud, otsekohe wäljamaksetawa raha eest.

Müüdaw warandus on oksjoni päewal koha peal näha. 16193

Elwas, 16. juulil 1923 a. Nr. 4925.

Tartu maakonna politsei 3. jsk. ülem: Sarap.

Kuulutus.

26. juulil 1923 a. kell 12 päewal saab Orina mõisas, Järwamaaf. pol. II. jsk. ül. kantselei juures August Saafi päralt olev forb mära hobune, hinnatud 5000 mrt.,

enampakkumise

teel ära müüdüd 3030 m. ühes % tulumafsu kattteks.

Järwa-Jaanis, 16. juulil 1923 a. nr. 02280.

Järwamaa politsei II. jsk. ülem k. t.:

14843

W. Teets.

Kuulutus.

26. juulil 1923 a. kell 12 päewal saab Orina mõisas Järwamaaf. pol. II. jsk. ül. kantselei juures August Pihlewelt'i päralt olev halli-walge kirju nullikas, 2 a. wana, hinnatud 3000 mt.,

enampakkumise

teel ära müüdüd 1507 mt. ühes % liitusmata waranduse maksu kattteks.

Järwa-Jaanis, 17. juulil 1923 a. nr. 01526.

Järwamaa politsei II. jsk. ülem k. t.:

14844

W. Teets.

Kuulutus.

Tartu maakonna politsei 3 jaosk. ülem kuulutab sellega, et 30. juulil 1923 a. kell 10 homm. saab Uderna wallas Ella talus Peeter, Liine ja Karl Lind'ide päralt olewad lüpsilehm ja siga, mis 3200 marga peale hinnatud,

enampakkumise

teel otsekohe wäljamaksetawa raha eest ära müüdüd, kohtu-, isiku- ja maade maksu tasuks 2961 marga suuruses, peale selle weel wiiwitus % %, lisa rahad ja sissenõudmise kulud.

Müüdaw warandus on oksjoni päewal sealsamas näha.

Elwas, 18. juulil 1923 a. Nr. 1130^{II} ja 2962.

Tartu maakonna politsei

3. jaoskonna ülem: Sarap.

16194

G. SCHEEL & Ko.

TALLINNAS.

ASUTATUD 1884. A.

Toimetab kõiksugu pangaärilisi
:: transaktsioone. ::

R. Wolf'i lokomobiilid selswad, weetawad ja isesõitjad 3—800 PS
patent küllastud ja ülekuumendatud auruga
kõiksugu tööstuse ja põllumajanduse otstarbeks.

R. Wolf'i rehepeksumasina 3—20 PS 4- ja 5-kordse tuulepuhas-
tawalt ehitatud, sellepärast nõuawad neid praegusel ajal kõik põllume-
hed ja töösturid.

Weipert'i gööpliga rehepeksumasina on põllumeeste poolt väga otsitud.

Heiligenbeil'i sahad on ainsad, milledega meie suur- kui ka wälke-
põllupidajad rahul on.

Massey-Harris originaal Ameerika ja „Hawa“ süsteem Deering wilja- ja
ged ja wastupidawad. heinaniidumasina on ker-

DWF kuulilaagrid ja teraskuulid.

Alaline suur ladu: raua, terases, plekkides, katuse- ja seinapappides, katusetõrwa,
põllutõõ ja feistes masinates, ehitusmaterjaalides, kõiksugu teras- ja rauakaupades,
käsitööriistades, masinarihmades, määrdõlides jne. Sahaterad, naelad ja wankri-
assid walmistatakse omas wabrikus

Kaupmeestele kõige kasulikum sisseostukoht.

A.-S. W. SCHNEIDER & Ko.,

Tallinnas, Wiruwärawa pülestee nr. 19.

14201